

LIETUVIŲ KALBOS IR
MATEMATIKOS
DIAGNOSTINIO VERTINIMO
PROGRAMA 2 KLASEI

PROJEKTAS „STANDARTIZUOTŲ MOKINIŲ PASIEKIMŲ VERTINIMO IR ĮSIVERTINIMO ĮRANKIŲ BENDROJO LAVINIMO
MOKYKLOMS KŪRIMAS, II ETAPAS“

LIETUVIŲ KALBOS IR MATEMATIKOS DIAGNOSTINIO VERTINIMO PROGRAMA

2 KLASEI

NACIONALINIS EGZAMINŲ CENTRAS

Vilnius, 2015

Projektas „Standartizuotų mokinių pasiekimų vertinimo ir įsivertinimo įrankių bendrojo ugdymo mokykloms kūrimas, II etapas“ yra valstybinis projektas, Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerijos Mokyklų tobulinimo programos plus (MTP plus) dalis. Jo įgyvendintojas – Nacionalinis egzaminų centras. Projektas finansuojamas iš Europos socialinio fondo ir Lietuvos Respublikos biudžeto.

Projekto vadovė Eglė Melnikė

Projekto moksliniai vadovai: dr. Pranas Gudynas, dr. Daiva Bigelienė

Parengė:

Jurgita Blažienė, Alvyda Blockuvienė, Vilma Dailidėnienė, Andželika Padarauskienė, dr. Ramutė Skripkienė, Jovita Vaivadaitė, Nadia Venskuvienė

Duomenų bazes kūrė ir statistinę analizę atliko: Janina Dargytė, Eglė Norkutė, Vytautas Šeibutas, Gerda Šidlauskytė, Sigita Uksaitė

Kalbą redagavo Rūta Krasnovaitė

Mokslinis redagavimas: dr. Pranas Gudynas, dr. Daiva Bigelienė

Leidinio dizainas ir maketavimas: Vydmantas Kaušas, Olga Kostina, Rūta Melnikaitė-Verbaitienė, Renata Lyndaitė-Petkevičienė

ISBN 978-609-8134-04-9 (spausdinta versija)

ISBN 978-609-8134-05-6 (elektroninė versija)

© Nacionalinis egzaminų centras, 2015

TURINYS

BENDROJI DALIS.....	4	MATEMATIKOS DIAGNOSTINIO VERTINIMO PROGRAMA	
REKOMENDACIJOS	7	2 KLASEI.....	40
LIETUVIŲ KALBOS DIAGNOSTINIO VERTINIMO PROGRAMA		ĮVADAS	41
2 KLASEI.....	8	1. ANTROS KLASĖS MOKINIŲ MATEMATIKOS MOKYMOSI PASIEKIMŲ VERTINIMO KONSTRUKTAS	41
ĮVADAS	9	1.1. Matematikos mokymosi pasiekimų struktūrinės dalys	41
1. ANTROS KLASĖS MOKINIŲ LIETUVIŲ KALBOS MOKYMOSI PASIEKIMŲ VERTINIMO KONSTRUKTAS	9	1.2. Mokymosi pasiekimų vertinimo diagnostinio testo struktūrinių dalių proporcijos.....	46
1.1. Lietuvių kalbos mokymosi pasiekimų struktūrinės dalys.....	10	2. ANTROS KLASĖS MOKINIŲ MATEMATIKOS MOKYMOSI PASIEKIMŲ APRĖPTYS	46
1.2. Mokinių lietuvių kalbos (skaitymo ir rašymo) mokymosi pasiekimų vertinimo įrankių struktūrinių dalių proporcijos	16	3. MATEMATIKOS MOKYMOSI PASIEKIMŲ DIAGNOSTINIO VERTINIMO INSTRUMENTŲ CHARAKTERISTIKOS	51
2. ANTROS KLASĖS MOKINIŲ LIETUVIŲ KALBOS (SKAITYMO IR RAŠYMO) MOKYMOSI PASIEKIMŲ APRĖPTYS	18	PRIEDAI	
3. LIETUVIŲ KALBOS MOKYMOSI PASIEKIMŲ DIAGNOSTINIO VERTINIMO INSTRUMENTŲ CHARAKTERISTIKOS	23	1 PRIEDAS. DIAGNOSTINIŲ TESTŲ UŽDUOTYS	53
PRIEDAI		2 PRIEDAS. DIAGNOSTINIŲ TESTŲ VERTINIMO INSTRUKCIJA.....	59
1 PRIEDAS. DIAGNOSTINIŲ TESTŲ UŽDUOTYS	26	3 PRIEDAS. DIAGNOSTINIO TESTO CHARAKTERISTIKOS	58
2 PRIEDAS. DIAGNOSTINIŲ TESTŲ VERTINIMO INSTRUKCIJOS	33		
3 PRIEDAS. DIAGNOSTINIŲ TESTŲ CHARAKTERISTIKOS.....	39		

BENDROJI DALIS

Skatinant mokyklas labiau domėtis mokymosi pasiekimų diagnostika ir mokymosi problemų prevencija, laiku atsižvelgti į individualius mokinių ugdymosi poreikius ir diagnozuoti patiriamus mokymosi sunkumus, Nacionalinio egzaminų centro įgyvendinamame projekte „Standartizuotų mokinių pasiekimų vertinimo ir įsivertinimo įrankių bendrojo lavinimo mokykloms kūrimas, II etapas“ (toliau – projektas) sukurti diagnostinio vertinimo įrankiai, skirti mokymosi sunkumų ir nesėkmių prevencijai. Jie padeda įvertinti 2 klasės mokinių mokymosi pasiekimus ir diagnozuoti problemas, kurias galima spręsti ugdymo procese tikslingai naudojantis diagnostinių vertinimų rezultatais ir ekspertų rekomendacijomis.

Mokymosi pasiekimų vertinimas (vertinimo tikslai, formų įvairovė, tarp jų ir testavimas diagnostiniais vertinimo įrankiais, jų ryšys su ugdymo procesu, bendrųjų ir dalykinių kompetencijų įvertinimas, mokinių mokymosi pasiekimų lygiai) yra svarbi ugdymo proceso dalis, padedanti užtikrinti ugdymo kokybę. Todėl svarbu, kad mokyklos atidžiai nagrinėtų informaciją apie 2 klasės mokinių mokymosi pasiekimus ir jų vertinimą ugdymo procese, taip pat analizuotų ir pagal galimybes lygintų 2 klasės (kaip ir visų kitų klasių) mokinių apibendrinamojo vertinimo rezultatus pasibaigus nustatytiems mokymosi laikotarpiams (pusmečiams, trimestrams, mokslo metams), o ypač atidžiai aiškintųsi, ar 2 klasės pabaigoje pavyko pasiekti pradinio ugdymo bendrosiose programose aprašytus pirmojo koncentro (1–2 kl.) tikslus.

Diagnostinio vertinimo 2 klasėje tikslai:

- skatinti švietimo bendruomenę siekti geresnių mokymosi pasiekimų ir pažangos nuo pat pirmųjų mokymosi mokykloje metų;
- atkreipti švietimo bendruomenės dėmesį į pirmąjį pradinio ugdymo programos koncentrą (1–2 kl.) ir šiuo mokymosi laikotarpiu besiformuojančius kalbinio ir matematinio raštingumo pagrindus;
- skatinti mokyklas ir mokytojus domėtis mokymosi pasiekimų diagnostika ir mokymosi sunkumų prevencija;
- skatinti mokyklas ir mokytojus atsižvelgti į individualius mokinių ugdymosi poreikius ir laiku suteikti tinkamą paramą;
- skatinti mokyklas atsakingai kurti mokinių pasiekimų vertinimo sistemą ir užtikrinti visų vertinimo rūšių dermę;
- skatinti mokytojus tikslingai taikyti diagnostinį mokinių pasiekimų vertinimą ir atitinkamai tikslingai keičiant ugdymo praktiką;
- pratinti mokinius domėtis savo mokymosi pasiekimais, kelti sau aukštus

mokymosi tikslus, formuoti atsakomybės už savo mokymąsi jausmą ir sąmoningai mokytis MOKYTIŠ;

- esminis diagnostinio vertinimo tikslas – mokymosi sunkumų, problemų ir nesėkmių prevencija.

Siekiant akivaizdžių ugdymo kokybės pokyčių, turėtų būti planuojamas ir atliekamas diagnostinis vertinimas. Jo paskirtis – laiku išsiaiškinti esminius trūkumus ir rizikas, kliudančias vaikui sėkmingai mokytis pradinėse klasėse, o ilgainiui galimai tapsiančias mokiniui neįveikiama kliūtimi arba ankstyvo pasitraukimo iš švietimo sistemos priežastimi. Diagnostinio vertinimo rezultatai būtų svarbūs planuojant mokymosi nesėkmių prevencijos priemones, individualizuojant ugdymą, mokiniui užtikrinant tinkamą ir laiku suteikiamą paramą, padedančią sumažinti anksčiau minėtus į mokyklą „atsineštus“ skirtumus. Diagnostiniam vertinimui būdinga tai, kad kuriamus vertinimo instrumentus ypač stengiamasi moksliai pagrįsti, vadovautis naujausiais smegenų veiklos, atminties, įsiminimo, išmokimo ir mokymosi ankstyvajame amžiuje tyrimais, netgi genetiniais tyrimais ir t. t. Dėl mokinių amžiaus ypatumų diagnostiniam vertinimui pasirenkami esminiai ugdymo turinio dalykai, leidžiantys mažiausiomis sąnaudomis ir tiksliausiai prognozuoti galimas mokymosi nesėkmes, dalykai, kurių pagrindų neturėjimas bėgant metams didina mokymosi pasiekimų spragas. Tyrimais nustatyta, jog didžiulę reikšmę tolesniam visų dalykų mokymuisi turi gerai susiformavę kalbinio ir matematinio raštingumo pagrindai, o ypač elementarūs skaitymo, rašymo, skaičiavimo ir matematinio mąstymo gebėjimai. Jų trūkumas lemia dideles mokymosi nesėkmes. Labai ankstyvame amžiuje kartais apsiribojama tik elementarių skaitymo gebėjimų diagnostika, nes skaitymo gebėjimai turi įtakos net matematinio raštingumo pagrindų formavimuisi. Todėl kuriant diagnostinio vertinimo įrankius 2 klasei, buvo pasirinktos dvi ugdymo turinio sritys: lietuvių kalba ir matematika. 2 klasės mokinių lietuvių kalbos mokymosi pasiekimų matavimui buvo pasirinktos kalbinės veiklos, skaitymo ir rašymo, sritys: a) skaitymo technika, skaitomo teksto suvokimas; b) rašymo technika, kalbos sistemos pažinimo pagrindai, rašytinio teksto kūrimas ir išskirti diagnostinio vertinimo programoje aprašyti kognityviniai gebėjimai (žinios, supratimas, taikymas, aukštesnieji mąstymo gebėjimai), kuriuos galima pamatuoti diagnostiniais vertinimo įrankiais. Matematikos mokymosi pasiekimams matuoti buvo pasirinktos ugdymo turinio sritys, kurias galima pamatuoti diagnostiniu vertinimo įrankiu: skaičiai ir skaičiavimai, reiškiniai, lygtys, nelygybės, geometrija, matai ir matavimai, statistika, komunikavimas ir bendrosios problemų sprendimo strategijos, taip pat diagnostinėmis užduotimis įvertinti mokinių 1–2 klasėse įgytas žinias, įgūdžius, dalykinius ir bendruosius matematikos gebėjimus.

Rengiant 2 klasės lietuvių kalbos ir matematikos diagnostinio vertinimo programas vertinamų dalykų ugdymo turinyje (pagal dalyko turinio sritis) išskirtos ir aprašytos trys mokinių mokymosi pasiekimų diagnostinio vertinimo požymių grupės.

1. Požymiai, kurių visuma patvirtina **minimalų** BP reikalavimų atitikimą.
2. Požymiai, kurių visuma patvirtina **pakankamą** BP reikalavimų atitikimą.
3. Papildomi požymiai, kurie patvirtina, jog mokinio pasiekimai visiškai atitinka BP.

Vertinimo kriterijus: Jeigu mokinio pasiekimai atitinka **mažiau negu 60 % pirmos arba antros grupės požymių** ir nėra kompensuojami 2 arba 3 grupės požymiais, tai reiškia, kad mokinys nėra pasirengęs arba nepakankamai pasirengęs toliau sėkmingai mokytis, todėl jam būtina nuosekli ir tikslinga mokymosi pagalba

1 pav. 2 klasės mokinių mokymosi pasiekimų diagnostinio vertinimo skalė

Pasirengęs tolesniam sėkmingam mokymuisi	60 proc.
Nepakankamai pasirengęs tolesniam sėkmingam mokymuisi	30 proc.
Didelė rizika (grėsmė) tolesniam mokymuisi	10 proc.

Remiantis **kokybiniais ir kiekybiniais diagnostinio vertinimo (DV) duomenimis nustatomi du slenksčiai (ribos), rodantys tikėtiną didesnę arba mažesnę mokymosi (pavyzdžiui, skaitymo) sėkmingumą** (angl. *success or failure*).

Mokykloms rekomenduojama ypač susirūpinti tais **10 % mokinių**, kurių mokymosi pasiekimai yra žemiausi, t. y., žemiau nustatyto pirmojo slenksčio

Požymių grupių išskyrimas leidžia pažvelgti į mokymosi pasiekimus plačiau ir giliau, atskleisti kiekvieno mokinio stiprybes ir tobulintinus gebėjimus, išvelgti sėkmingo mokymosi ar problemų priežastis. Mokymosi pasiekimų diagnostinio vertinimo skalė (žr. 1 pav.) padeda interpretuoti apibendrintus savo mokyklos ar klasės mokinių diagnostinio vertinimo rezultatus, pastebėti mokinius, kurie dar mokymosi pradinėse klasėse metais, tikėtina, patirs specifinių mokymosi sunkumų, nes jų įgytų žinių ir išsiugdytų gebėjimų nepakaks. Pirmaisiais antraisiais mokymosi mokykloje metais susiformavusios spragos tik gilės, jeigu mokiniams nesuteiksime reikiamos pagalbos. Naujieji diagnostinio vertinimo įrankiai padės objektyviau įvertinti mokymosi pasiekimus įpusėjus pradinio ugdymo bendrąją programą, suteiks mokytojams ir mokinių tėvams trūkstamą grįžtamąjį ryšį, padės suplanuoti ir įgyvendinti veiksmingas mokymosi pagalbos priemones.

Rengiamos diagnostinio vertinimo programos keletą kartų buvo tikslinamos ir koreguojamos, atsižvelgiant į surinktų duomenų statistinės analizės rezultatus, taip pat į projekto konsultantų užsienio ekspertų (iš CITO – didžiausios ir

autoritetingiausios Europoje mokinių mokymosi pasiekimų vertinimą atliekančios organizacijos Nyderlanduose), išnagrinėjusių parengtus diagnostinio vertinimo įrankius ir rezultatus, išsakytas pastabas. Buvo tikslinami ir kiti diagnostinio vertinimo įrankiai, užduotys, vertinimo instrukcijos, diagnostinių testų charakteristikos.

Projekte parengti toliau išvardijami diagnostinio vertinimo įrankiai 2 klasei.

- Lietuvių kalbos mokymosi pasiekimų diagnostiniam vertinimui parengta diagnostinio vertinimo programa, skaitymo (teksto supratimo) ir rašymo (kalbos sistemos pažinimo pagrindų ir rašytinio teksto kūrimo) gebėjimus vertinantys diagnostiniai testai, taip pat papildomos diagnostinės užduotys, skirtos įvertinti skaitymo technikos pagrindus (atskirai: žodžių ir rišlaus teksto skaitymas balsu) ir rašymo technikos, fonetinės ir morfologinės rašybos ir sakinio skyrybos pagrindus.
- Matematikos mokymosi pasiekimų diagnostiniam vertinimui parengta diagnostinio vertinimo programa, diagnostiniai testai, kuriais vertinami esminiai dalykai: matematikos turinio sričių (skaičių ir skaičiavimų, reiškinių, lygčių ir nelygybių, geometrijos, matų ir matavimų, statistikos, komunikavimo ir problemų

sprendimo) žinios ir supratimas, įgytų žinių taikymas; aukštesnieji mąstymo gebėjimai.

- Mokinių pasiekimams įvertinti parengtos visų diagnostinių testų ir diagnostinių užduočių vertinimo instrukcijos, padedančios užtikrinti vienodą visų mokinių darbų įvertinimą ir geresnės kokybės grįžtamąjį ryšį mokytojams ir mokiniams.

Visi minėti diagnostiniai 2 klasės mokinių mokymosi pasiekimų vertinimo įrankiai 2013–2014 ir 2014–2015 mokslo metais buvo išbandyti dešimtyje Kauno, Klaipėdos, Panevėžio, Tauragės, Utenos ir Vilniaus apskrityse veikiančių bendrojo ugdymo mokyklų. Per dvejus metus diagnostinius testus atliko 1450 antrojų. Diagnostines užduotis įvertino mokyklų, kuriose vyko vertinimas, mokytojai. Duomenų statistinė analizė buvo atlikta Nacionaliniame egzaminų centre. Išbandant diagnostinio vertinimo užduotis buvo labai svarbu išsiaiškinti mokinių nuomonę, todėl kiekvieno diagnostinio testo pabaigoje mokinių buvo prašoma atsakyti į tris klausimus: „Ar užduotys tau patiko?“, „Ar užteko laiko?“, „Ar buvo lengva viską atlikti?“ Mokiniams labiausiai patiko matematikos ir skaitymo diagnostinio vertinimo užduotys. Nors kai kurie mokytojai nuogąstavo, ar mokiniams užteks laiko atlikti užduotis, dauguma mokinių nurodė, jog laiko pakako, daugiau kaip pusei mokinių diagnostinės skaitymo, rašymo ir matematikos užduotys atrodė lengvos. Diagnostiniame vertinime dalyvavusios mokyklos gavo išsamias lyginamąsias ataskaitas apie savo mokyklų 2 klasės mokinių matematikos ir lietuvių kalbos mokymosi rezultatus. Kiekvienam diagnostiniame vertinime dalyvavusiam mokiniui taip pat parengtos individualios ataskaitos su detaliais paaiškinimais, kokie gebėjimai buvo vertinami. Diagnostinio vertinimo rezultatai buvo kruopščiai nagrinėjami su visų projekte dalyvaujančių mokyklų vadovais ir pradinių klasių mokytojų komandomis.

Diagnostinis antros klasės mokinių mokymosi pasiekimų vertinimas parodė, jog sukurti diagnostiniai įrankiai leidžia gana patikimai ir objektyviai įvertinti esminius mokymosi pasiekimus. Lietuvių kalbos ir matematikos pasiekimų diagnostinis vertinimas atskleidė panašias šių dalykų ugdymo kokybės problemas: kai kurių lietuvių kalbos ir matematikos ugdymo turinio sričių spragas, metakognityvinių gebėjimų trūkumą, nepakankamus aukštesniuosius mąstymo gebėjimus. Lietuvių kalbos diagnostinio vertinimo užduočių rezultatų analizė rodo, jog jau antroje klasėje pastebimi (tarsi užprogramuoti nuo pat mokymosi pradžios) gana dideli statistiškai reikšmingi berniukų ir mergaičių lietuvių kalbos mokymosi pasiekimų skirtumai. Nustatyta, jog visais atvejais (vertinant žodžių ir rišlaus teksto

skaitymo techniką, o ypač skaitomo teksto supratimą, taip pat rašymo techniką, raštingumą ir teksto kūrimą raštu) mergaičių rezultatai yra geresni. Matematikos diagnostinio vertinimo užduočių rezultatų analizė rodo, jog antrą klasę baigiančių mergaičių ir berniukų matematikos pasiekimai yra panašūs. Statistiškai įvertinus diagnostinių užduočių sunkumą, buvo patvirtinta, jog užduotys didžiąjai daliai mokinių buvo lengvos arba labai lengvos.

Diagnostinio vertinimo rezultatai patvirtino, jog mokinių, kurie mokosi pagal pritaikytas bendrąsias programas, pasiekimai nėra patys žemiausi. Specialiųjų ugdymosi poreikių turinčių mokinių žinios ir gebėjimai yra netolygūs, todėl jiems būtina neatidėliotina pagalba, užtikrinanti, kad mokiniai įgytų esmines žinias ir išsiugdėtų svarbiausius gebėjimus, susiformuotų kalbinio ir matematinio raštingumo pagrindus ir mokymosi motyvaciją, kad galėtų sėkmingiau mokytis ir darytų apčiuopiamą pažangą.

Bendrojo ugdymo mokyklose (iki šiol mūsų šalyje neturėta duomenų, todėl nėra su kuo palyginti) yra nemaža dalis žemų pasiekimų mokinių, kurie tam tikrose dalykų turinio srityse gali būti pasiekę patenkinamą mokymosi pasiekimų lygį arba net nepasiekę šio lygmens, todėl būtent šių mokinių ugdymąsi ir daromą pažangą reikia atidžiai stebėti, diagnozuoti esmines mokymosi spragas, siekti išsiaiškinti jų priežastis, ieškoti tinkamų ugdymo priemonių ir metodų. Tikėtina, jog suteikus tinkamą pagalbą, nemažos dalies mokinių mokymosi pasiekimai smarkiai pagerėtų. Prognozuojama žemų mokymosi pasiekimų dalis iš esmės atitinka dažniausiai aptariamus tarptautinių tyrimų duomenis, kuriuose itin daug dėmesio krepiama į maždaug 10–30 proc. žemiausių pasiekimų mokinių. Nepaisant mažos diagnostiniame vertinime dalyvavusių mokyklų imties, situacija mūsų šalies mokyklose atitinka bendras tendencijas. Jos skatina atkreipti dėmesį būtent į kalbinių gebėjimų (pirmiausia skaitymo ir rašymo), kurie turi lemiamą reikšmę tolesnio mokymosi sėkmei, ugdymą ir tikslingą mokymosi pagalbą.

Remiantis diagnostinio vertinimo rezultatais galima daryti prielaidą, jog 4 klasėje nustatomos gana didelės mokymosi pasiekimų spragos yra žemesnėse klasėse nedidžios ir neišspręstų mokymosi problemų padarinys. Taip pat galima daryti prielaidą, jog 2 klasėje nustačius esmines mokymosi problemas ir atitinkamai koreguojant ugdymo aplinką, turinį, procesą ir pasiekimų vertinimą, galima 4 klasėje pasiekti aukštesnių rezultatų ir kiekvieno vaiko mokymosi pažangos.

Dr. Ramutė Skripienė

REKOMENDACIJOS

Pateikiame keletą rekomendacijų mokykloms ir mokytojams, norintiems pasinaudoti 2 klasės mokinių lietuvių kalbos (skaitymo, rašymo) ir matematikos mokymosi pasiekimų diagnostinio vertinimo įrankiais.

Išsiaiškinę problemas, suplanuokime ir įgyvendinkime pagalbos mokiniui priemones. Atliekant diagnostinį vertinimą, siekiama išsiaiškinti individualias mokymosi galimybes ir spragas, suteikti pagalbą bei numatyti tolesnius mokymo ir mokymosi žingsnius. Diagnostinis mokymosi pasiekimų vertinimas vertingas tada, kai jis atliekamas sistemingai ir yra orientuotas ne tik į grįžtamosios informacijos, bet ir mokymosi pagalbos suteikimą. Diagnostinių vertinimo įrankių taikymo nauda priklauso nuo to, kaip yra panaudojami šie vertinimo įrankiai ir gauti duomenys. Dėl mokinių amžiaus ypatumų diagnostiniam vertinimui pasirinkti esminiai ugdymo turinio dalykai, kurių spragos turi būti kuo anksčiau nustatytos ir kiekvienam mokiniui suteikta individuali pagalba. Antra vertus, ne mažiau svarbu pažinti ir kiekvieno mokinio stiprybes, kuriomis būtina remtis stiprinant mokymosi motyvaciją ir skatinant mokinį siekti geresnių rezultatų.

Siekime užtikrinti vertinimo duomenų objektyvumą ir teikime kokybišką grįžtamąjį ryšį apie mokymąsi. Mokymosi pasiekimų diagnozavimas vertingas tada, kai jis teikia kokybišką grįžtamąjį ryšį, padedantį mokiniui suprasti, ką jis padarė gerai (atlieka pozityvaus pastiprinimo vaidmenį) ir ką jis turi pagerinti (koreguoti, išmokyti, pakeisti ir t. t.), padeda aiškiau suvokti mokymosi tikslus. Grįžtamasis ryšys bus kokybiškas, jei mokinių atliktos užduotys bus vertinamos vadovaujantis aiškiais vertinimo kriterijais. Taip pat labai svarbu, kad grįžtamasis ryšys būtų pateikiamas tokia forma, kuri padėtų ir mokytojams, ir mokiniams bei jų tėvams suprasti, ar mokinio individualūs rezultatai atitinka vertinimo kriterijus.

Formuokime pozityvią mokyti skatinančią vertinimo kultūrą, ugdymo procese derinkime įvairias vertinimo rūšis, padedančias surinkti tikrai išsamią (ne tik momentinę) informaciją apie mokymąsi ir priežastis, darančias didžiausią įtaką. Diagnostinis vertinimas, gerai suderintas su kitais mokymo ir mokymosi metodais, laikomas esmine šiuolaikinio ugdymo proceso sudedamąja dalimi. Svarbiausias privalumas – jo teikiamos vertinimo informacijos patikimumas

ir nesudėtingas interpretavimas. 2 klasės lietuvių kalbos ir matematikos diagnostinio vertinimo programose pagal dalykų turinio sritis ir mokinių pasiekimų požymių grupes aprašyti mokinių mokymosi pasiekimai mokytojams padės suprasti ir taikyti tuos pačius vertinimo kriterijus ugdymo procese, diagnostinio vertinimo duomenis panaudoti formuojamajam vertinimui ir mokymuisi. Mokytojams svarbu žinoti ne tik tai, kurias užduotis jų mokiniai geba teisingai atlikti, bet ir išsiaiškinti, kaip jiems sekasi atlikti veiksmų sekas, taikyti procedūras ir pasirinkti tinkamas strategijas užduotims atlikti.

Rūpinkimės, kad kiekvienoje klasėje ir visoje mokykloje būtų kuriamas ir palaikomas gerą savijautą užtikrinantis ir mokyti skatinantis klimatas. Inicijuokime mokyklos kultūros pokyčius (pvz., mažinkime patyčių). Diagnostinių įrankių panaudojimo veiksmingumas priklauso ir nuo mokykloje ar klasėje vyraujančio klimato. Nei mokiniai, nei mokytojai neturi bijoti mokymosi pasiekimų vertinimo. Reikia siekti, kad grįžtamojo ryšio informacija mokiniams (taip pat ir mokytojams) būtų emociškai paveiki, bet ne gąsdinanti, o įkvepianti įveikti sunkumus, padedanti išvengti bejėgiškumo jausmo.

Pasitelkime į pagalbą mokiniui visą bendruomenę, švietimo pagalbos specialistus, mokinių tėvus, nes paveiki pagalba turi būti suteikiama laiku, nuosekli, nenutrūkstama ir padedanti sustiprinti (ar atgauti prarastą) mokymosi džiaugsmą. Diagnostinis mokymosi pasiekimų vertinimas turi tapti ugdymo proceso ir mokyklos bendruomenės bendradarbiavimo, siekiant gerų mokymosi rezultatų, dalimi. Atsižvelgiant į gautus rezultatus, mokiniams turėtų būti teikiama tinkama pagalba, kuri, koncentriškai kartojant vertinimus ir lanksčiai taikant pagalbos priemones, padėtų užtikrinti, kad būtų ištaisytos mokymosi spragos. Mokytojai turėtų bendradarbiauti su mokykloje dirbančiais švietimo pagalbos specialistais ir mokinių tėvais, suderinti mokymosi pasiekimų gerinimo metodus ir numatyti priemones, kaip bus šalinamos pastebėtos mokymosi spragos. Svarbiausia, kad pastebėjus problemas, būtų pasinaudota visų bendruomenės narių pastangomis ir mokiniams būtų suteikta jiems reikalinga reali pagalba, kad tolesnis to mokinio mokymosi rezultatų smukimas būtų sustabdytas.

**LIETUVIŲ KALBOS DIAGNOSTINIO
VERTINIMO PROGRAMA
2 KLASEI**

IVADAS

Diagnostinio vertinimo programoje vartojamos sąvokos

Mokymosi pasiekimų diagnostinis vertinimas – tai mokinių vertinimas, siekiant diagnozuoti mokinių pasiekimus ir jų spragas baigus 2 klasę, kad būtų galima numatyti tolesnio mokymosi galimybes, suteikti pagalbą įveikiant sunkumus.

Lietuvių kalbos diagnostinio vertinimo programa – 2 klasės mokinių lietuvių kalbos pasiekimų aprašymas diagnostiniam vertinimui patogia forma, atsižvelgiant į diagnostinio vertinimo tikslą, vadovaujantis Pradinio ir pagrindinio ugdymo bendrosiomis programomis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2008 m. rugpjūčio 26 d. įsakymu Nr. ISAK-2433 (Žin., 2008, Nr. 99-3848), taip pat remiantis Pradinio ugdymo lietuvių kalbos bendrosios programos projektu (2015 m. birželio 30 d.).

Lietuvių kalbos diagnostinio vertinimo testas – tai užduočių rinkinys, skirtas 2 klasės mokinių lietuvių kalbos pasiekimų diagnostiniam įvertinimui, parengtas pagal Lietuvių kalbos mokymosi pasiekimų diagnostinio vertinimo programą.

Diagnostinio vertinimo programos tikslas – aprašyti 2 klasės mokinių lietuvių kalbos mokymosi pasiekimų visumą, kuri vertinama diagnostinio vertinimo užduotimis ir diagnostiniais testais. Aprašyti mokinių pasiekimai turėtų būti vertinami 2 klasės pabaigoje, kai mokiniai yra pabaigę 1 ir 2 klasės kursą.

Diagnostinių testų kaip vertinimo įrankių tikslas – suteikti mokytojams objektyvios diagnostinės informacijos apie 2 klasės mokinių mokymosi pasiekimus, padedančios planuoti ugdymą, remiantis individualiais mokinių pasiekimais. Diagnostiniai testai padeda atpažinti mokinius, kuriems reikalinga mokymosi pagalba. Tikslingai naudojantis diagnostinių vertinimų rezultatais, rodančiais, kaip mokiniams sekasi lietuvių kalbos dalyko turinio (skaitymo, rašymo) ir pažintinių gebėjimų srityse, taip pat ekspertų rekomendacijomis, galima padėti mokytojams tikslingai planuoti prevencijos priemones, užkertančias kelią tolesnio mokymosi nesėkmėms.

Diagnostinio vertinimo programa svarbi švietimo bendruomenei, nes joje pirmą kartą sujungtos, susistemintos ir apibendrintos bandomųjų testavimų būdu gautos ir patyrusių lietuvių kalbos mokymo ekspertų pateiktos žinios apie Lietuvos 2 klasės mokinių lietuvių kalbos (skaitymo, rašymo) pasiekimus. Programoje ypač išryškintos tos mokinių lietuvių kalbos mokymosi pasiekimų sritys, kurios labiausiai atitinka besikeičiančius visuomenės poreikius ir yra aktualios gerinant ugdymo kokybę. Joje daug dėmesio skiriama aprašyti šiam amžiaus tarpšniui

būdingus mokinių kognityvinius gebėjimus.

Diagnostinio vertinimo programa skirta mokinių pasiekimų stebėsenai ir tyrimams. Ji nėra lietuvių kalbos ugdymo turinį reglamentuojantis dokumentas ir negali pakeisti svarbiausio lietuvių kalbos ugdymo turinį reglamentuojančio dokumento – Pradinio ir pagrindinio ugdymo matematikos bendrosios programos. Tačiau Diagnostinio vertinimo programa bus naudinga mokytojams, mokyklų vadovams, vadovėlių ir kitų mokymo priemonių autoriams, ugdymo programų kūrėjams, didaktikos specialistams kaip vertingas informacijos šaltinis ir vertinimo kokybę padedantis užtikrinti įrankis. Mokytojai ir vadovai galės pasinaudoti Diagnostinio vertinimo programoje pateikta medžiaga, atlikdami formuojamąjį mokinių pasiekimų vertinimą ugdymo procese, atsižvelgdami į individualius mokinių ugdymosi poreikius ir diagnozuodami patiriamus mokymosi sunkumus, taip pat kels konkrečius, testais išmatuojamus ugdymo tikslus, vertins mokinių daromą pažangą ir įsivertins savo darbo rezultatus. Mokymo priemonių autoriams ir ugdymo turinio specialistams Diagnostinio vertinimo programa padės geriau suvokti šalies 2 klasės mokinių lietuvių kalbos (skaitymo ir rašymo) mokymosi pasiekimų aspektus, nuo kurių priklauso mokinių pasiekimai.

Kuriant lietuvių kalbos diagnostinio vertinimo programą ir diagnostinius testus 2 klasei, remtasi bandomųjų diagnostinių vertinimų projekto bandomosiose mokyklose rezultatais ir Lietuvos ekspertų patirtimi, taip pat užsienio šalių patirtimi ir diagnostinių testų bei užduočių pavyzdžiais (Ohio's Diagnostic Assessment Grade 2 Reading/Writing, 2013; David P. Anderson A Diagnostic Test To Help Junior Secondary Teachers Plan Differentiated Reading Instruction, 2004).

1. ANTROS KLASĖS MOKINIŲ LIETUVIŲ KALBOS MOKYMO SI PASIEKIMŲ VERTINIMO KONSTRUKTAS

Diagnostinio vertinimo programos paskirtis – plėsti galimybes tiksliau ir patikimiau įvertinti šalies bendrojo ugdymo mokyklų mokinių, baigiančių 2 klasę, lietuvių kalbos (skaitymo ir rašymo) mokymosi pasiekimus, taip pat užtikrinti geresnę grįžtamąjį ryšį ugdymo procese. Diagnostinio vertinimo programa padės mokytojams objektyviau nustatyti kiekvieno mokinio pasiekimus ir sekti daromą pažangą. Diagnostinio vertinimo programoje aprašyti tik tie mokinių tolesniam lietuvių kalbos mokymuisi svarbūs gebėjimai, kuriuos galima ir tikslingai įvertinti diagnostiniais testais.

Šioje programoje aprašomos esminės lietuvių kalbos turinio sritys (skaitymas ir rašymas), pagal kurias toliau mokantis formuojasi pamatiniai lietuvių kalbos raštingumo gebėjimai, pateikiami mokinių kognityvinių gebėjimų aprašai ir mokinių lietuvių kalbos gebėjimų požymių grupių aprėptys.

Kartu su diagnostinio vertinimo programa pateikiami diagnostinio vertinimo įrankių (diagnostiniai testų ir užduočių) pavyzdžiai, pateiktos detalios diagnostinių testų skaitinės charakteristikos (taškų pasiskirstymas pagal turinio sritis, pasiekimų vertinimo požymių grupes, kognityvinių gebėjimų grupes) ir vertinimo instrukcijos.

Mokinių **mokymosi pasiekimų vertinimo konstruktu** čia vadinamas žinių ir gebėjimų visumos, pagal kurią vertiname mokinio pasiekimus testuojant diagnostiniais testais, aprašymas. Konstrukte apibrėžiama:

- 2 klasės lietuvių kalbos turinio sritys (skaitymas ir rašymas), kognityvinių gebėjimų grupės, mokymosi pasiekimų vertinimo požymių grupės;
- vertinimo įrankių struktūrinių dalių proporcijos pagal turinio sritis, kognityvinių gebėjimų grupes, mokymosi pasiekimų vertinimo požymių grupes;
- vertinimo įrankių rengimo principai (skaitymo užduotys, testo klausimų formos, rašymo užduotys, teksto kūrimo užduočių įvestys).

1.1. Lietuvių kalbos mokymosi pasiekimų struktūrinės dalys

Mokymosi pasiekimų skirstymas pagal turinio sritis

Remiantis Pradinio ugdymo bendrąja programa, mokinių pasiekimams matuoti buvo pasirinktos šios veiklos sritys: skaitymas, rašymas ir išskirti gebėjimai, kuriuos galima pamatuoti diagnostiniais vertinimo įrankiais:

- skaitymas: skaitymo technika, teksto suvokimas;
- rašymas: rašymo technika, kalbos sandaros pažinimas, teksto kūrimas, rašyba ir skyryba.

Lietuvių kalbos diagnostinio vertinimo programoje, kaip ir Pradinio ugdymo lietuvių kalbos bendrojoje programoje, aprašyti skaitymo ir rašymo sričių mokymosi pasiekimai. Siekiant įvertinti mokinių rašymo pasiekimus, diagnostinio vertinimo programoje yra išskirtos raštingumo ir teksto kūrimo veiklos sritys. Raštingumo veiklos sritis apima rašymo techniką, kalbos sandarą, rašybą ir skyrybą. Dėl pasiekimų vertinimo organizavimo sudėtingumo Diagnostinio vertinimo programoje nėra aprašyti klausymo ir kalbėjimo sričių pasiekimai.

1 lentelė. Mokymosi pasiekimų skirstymas pagal lietuvių kalbos ugdymo turinio sritis

Lietuvių kalbos ugdymo turinio sritys Diagnostinio vertinimo programoje	Lietuvių kalbos ugdymo turinio sritys Bendrojoje programoje
–	Klausymas (sakytinio teksto suvokimas)
–	Kalbėjimas (sakytinio teksto kūrimas ir minties reiškimas žodžiu)
Skaitymas (skaitymo technika ir teksto suvokimas)	Skaitymas (skaitymo technika ir teksto suvokimas)
Rašymas (rašymo technika, kalbos sandaros pažinimas, teksto kūrimas, rašyba ir skyryba)	Rašymas (rašymo technika ir teksto kūrimas)

Lietuvių kalbos diagnostinio vertinimo programoje aprašytose turinio srityse yra išskiriamos veiklos sritys. Jos trumpai apibūdintos 2 lentelėje.

2 lentelė. Mokymosi pasiekimai diagnostinio vertinimo programoje pagal lietuvių kalbos ugdymo turinio ir veiklos sritis

Turinio sritis	Trumpas mokinio veiklos aprašymas pagal veiklos sritis
1. Skaitymas	1.1. Skaitymo technika. Atpažįsta ir taisyklingai taria raidėmis žymimus garsus; juos jungia, skaitydamas žodžius. Tinkamai kirčiuoja skaitomus žodžius, kirčiuotas skiemuo aiškiai girdimas. Skaito tekstą dviejų trijų žodžių junginiais, kartais skiemenuodamas; kartais sklandžiai perskaito visą mintį. Skaito tekstą tinkamai intonuodamas, atsižvelgdamas į sakinio skyrybos ženklus (tašką, klaustuką, šauktuką), gali stabelėti sakinyje po kablelio.

	<p>1.2. Teksto suvokimas. Suvokia skaitomą tekstą pagal teksto suvokimo aspektus: nusako teksto esmę (temą, kai ji aiškiai atskleista arba ją nusakyti padeda teksto pavadinimas), išskiria ir susieja teksto detales (laiką, vietą, svarbiausius įvykius), apibūdina veikėjus, paaiškina kalbinės raiškos elementus (kuriuos galima nesunkiai paaiškinti, remiantis teksto turiniu arba kontekstu), išsako nuomonę apie perskaitytą tekstą.</p>
2. Rašymas	<p>2.1. Rašymo technika. Rašo tvarkingai ir įskaitomai, taisyklingai jungia raides.</p>
	<p>2.2. Kalbos sandaros pažinimas. Atpažindamas garsą sieja jį su žyminčia raide; atpažįsta daiktą, požymį ir veiksmą nusakančius žodžius (nevirtodamas sąvokų); pagal pavyzdį sudaro kitą žodį; tarpusavyje derindamas žodžius sudaro prasmingą sakinį; pagal teksto turinio prasmę sudaro nuoseklų tekstą; skirsto tekstą sakiniais, taisyklingai žymi sakinių ribas.</p>
	<p>2.2. Kalbos sandaros pažinimas. Atpažindamas garsą sieja jį su žyminčia raide; atpažįsta daiktą, požymį ir veiksmą nusakančius žodžius (nevirtodamas sąvokų); pagal pavyzdį sudaro kitą žodį; tarpusavyje derindamas žodžius sudaro prasmingą sakinį; pagal teksto turinio prasmę sudaro nuoseklų tekstą; skirsto tekstą sakiniais, taisyklingai žymi sakinių ribas.</p>
	<p>2.3. Teksto kūrimas. Kuria tekstą, atskleidžiamas teksto turinį (atsižvelgia į užduoties reikalavimus, atskleidžia temą, rašo nuosekliai), elementariai atsižvelgdamas į teksto struktūrą (užrašo teksto pavadinimą, tekste yra pasakojimo užuomazga, veiksmo vyksmas ir pabaiga; mintis užrašo sakiniais).</p>
<p>2.4. Rašyba ir skyryba. Laikosi Bendrosios programos 1–2 klasių turinyje numatytų gramatikos, leksikos, rašybos ir skyrybos atvejų.</p>	

Skaitymo gebėjimų aprašymas

Lietuvių kalbos diagnostinio vertinimo programoje mokinių skaitymo gebėjimai apima tokias veiklos sritis: skaitymo technika, teksto suvokimas.

Skaitymo technikos vertinimas apima šiuos aspektus:

- 1) mokėjimas skaityti (raidžių atpažinimas ir garsų jungimas);
- 2) skaitymo sklandumas;
- 3) skaitymo raiška.

3 lentelė. Skaitymo technikos gebėjimai diagnostinio vertinimo programoje

Skaitymo technikos aspektai	Trumpas mokinio veiklos aprašymas
Mokėjimas skaityti (raidžių atpažinimas ir garsų jungimas)	Perskaito žodžius: <ul style="list-style-type: none"> • vienskiemenius; • atvirų skiemenų; • su e ir ė; • su ilgaisiais ar trumpaisiais balsiais i ir y, u ir ū; • su nosinėmis raidėmis; • su dvibalsiais; • su priebalsių samplaikomis; • su minkštumo ženklu prieš balsį ar dvibalsį; • su -dz-, -dž- ar -ch-.
Skaitymo sklandumas	Skaito skiemenimis, žodžiais, sakiniais, tekstą. Dažniausiai tinkamai kirčiuoja žodžius.
Skaitymo raiška	Dažniausiai skaito intonuodamas, atsižvelgdamas į skyrybos ženklus.

Teksto suvokimo gebėjimas apima šiuos aspektus:

- 1) teksto esmės suvokimas;
- 2) teksto detalių išskyrimas ir aptarimas;
- 3) nuomonės apie perskaitytą tekstą pateikimas;
- 4) veikėjų ir (ar) objektų išskyrimas ir aptarimas;
- 5) kalbinės raiškos elementų suvokimas.

4 lentelė. Teksto suvokimo aspektai diagnostinio vertinimo programoje

Teksto suvokimo aspektai	Trumpas mokinio veiklos aprašymas
Teksto esmė	Nusako, apie ką buvo skaitytas tekstas. Pateikia pavadinimą, atitinkantį teksto temą.
Teksto detalės	Išskiria tekste paminėtus veiksmus, faktus, įvykius, detales, juos susieja; randa ir paaiškina priežastis ir padarinio ryšius (tarp įvykių, faktų, veiksmų), kai priežastis ir padarinys aiškiai pateikti tekste.
Nuomonės ar požiūriai	Išsako savo mintis apie perskaitytą tekstą. Daro nesudėtingas išvadas, remdamasis tekste pateikta informacija.
Veikėjai ar objektai	Išskiria ir apibūdina tekste paminėtus veikėjus ar objektus, įvertina jų veiksmus, kurie aiškiai pateikti tekste.
Kalbinė raiška	Randa ir (ar) paaiškina tekste pateiktus kalbinės raiškos elementus (vaizdingus žodžius, posakius, palyginimus), kuriuos galima suvokti iš teksto konteksto.

Rašymo gebėjimų aprašymas

Lietuvių kalbos diagnostinio vertinimo programoje mokinių rašymo gebėjimai apima tokias veiklos sritis:

- rašymo technika;
- kalbos sandaros pažinimas;
- teksto kūrimas;
- rašyba ir skyryba.

Mokinių **rašymo technikos** gebėjimas aprėpia šiuos aspektus:

- 1) tvarkingumas;
- 2) raidžių rašymas;
- 3) žodžių ribos;
- 4) orientavimasis sąsiuvinio lape.

Rašymo technikos rezultatai neįtraukiami į bendrą mokinio gebėjimų vertinimą, tačiau panaudojami tolesniam ugdymo proceso planavimui. Mokinio

rašymo technikos gebėjimus mokytojas vertina atsižvelgdamas į visus diagnostinius rašymo testus (kalbos sandaros pažinimo, teksto kūrimo, taip pat diktantą). Rašymo technikos aspektai aprašyti 5 lentelėje.

5 lentelė. Rašymo technikos aspektai diagnostinio vertinimo programoje

Rašymo technikos aspektai	Trumpas mokinio veiklos aprašymas
Tvarkingumas	Rašo tvarkingai, įskaitomai.
Raidžių rašymas	Taisyklingai rašo didžiąsias ir mažąsias rašytines lietuvių kalbos abėcėlės raides. Žodžiuose taisyklingai jungia raides.
Žodžių ribos	Rašydamas žodžius tarp jų palieka tarpelius.
Orientavimasis sąsiuvinio lape	Pradedą rašyti pirmąją eilutę, atitraukdamas toliau nuo krašto. Rašydamas laikosi eilučių ir paraščių ribų.

Kalbos sandaros pažinimas aprėpia šiuos aspektus:

- 1) garso ir raidės ryšio nustatymas;
- 2) žodžio kaip kalbos dalies vartojimas;
- 3) sakinio, kaip prasmingo žodžio junginio suvokimas;
- 4) teksto nuoseklumo pajautimas.

6 lentelė. Kalbos sandaros pažinimo aspektai diagnostinio vertinimo programoje

Kalbos sandaros pažinimo aspektai	Trumpas mokinio veiklos aprašymas
Garsas ar raidė	Susieja garsą su jį žyminčia raide, raidę – su garsu. Atlieka garsinę analizę, lygindamas žodžius su trumpaisiais ir ilgaisiais balsiais, panašiai skambančiais priebalsiais, taip pat ie ir è, uo ir o, minkštumo ženklų prieš u ir ū, ū, o, e ir è, trijų ir daugiau priebalsių samplaikomis, dvibalsiais.

Žodis	Skiria žodžius, reiškiančius veiksmą, daikto pavadinimą ir daikto požymį, kai yra pateiktas klausimas. Atrenka asmenvardžius, vietovardžius. Susieja žodžius, reiškiančius veiksmą su veiksmo atlikimo laiku (kada kas nors vyko, vyks; šiandien, vakar, rytoj). Pagal pavyzdį iš vieno žodžio padaro kitą su priešdėliais ne-, iš-, priesagomis -el-, -inink-.
Sakinys	Sakiniu perteikia mintį. Skiria sakinius, kuriais yra teigiama, klausama, sušunkama. Sudarydamas sakinius, vienus su kitais susieja ir tarpusavyje derina žodžius ir žodžių galūnes.
Tekstas	Skiria tekstą nuo pavienių sakinių. Atsižvelgdamas į teksto kontekstą, pagal prasmę parenka žodžius.

Teksto kūrimo gebėjimas apima šiuos aspektus:

- 1) teksto turinio atskleidimas;
- 2) teksto struktūrinių dalių pajautimas;

7 lentelė. Teksto kūrimo aspektai diagnostinio vertinimo programoje

Teksto kūrimo aspektai	Trumpas mokinio veiklos aprašymas
Turinys	Kuria tekstą, dažniausiai atsižvelgdamas į pateiktą užduotį, įvestį. Kuriamo teksto mintys susijusios su dėstoma tema. Dauguma sakinių yra susieti vienas su kitu, mintys plėtojamos gana sklandžiai.
Struktūra	Rašo pasakojimą, kuriame ryškėja pagrindinės struktūrinės dalys (užuomazga, veiksmo vyksmas ir atomazga). Sukuria teksto turinį atitinkančią pavadinimą. Mintis užrašo sakiniiais, dažniausiai jaučia sakinio ribas. Derindamas žodžius parašo rišlius sakinius.

Rašyba ir skyryba vertinama atliekant teksto kūrimo, kalbos sandaros pažinimo ir diktanto užduotis. Mokinių rašybos ir skyrybos gebėjimai:

Fonetinė rašyba. Taisyklingai rašo:

- garsus juos žyminčiomis raidėmis;
- žodžius, kurių rašyba nesiskiria nuo taisyklingo tarimo (nepraleidžia raidžių, rašo virš raidžių taškelius ir paukščiukus, nesukeičia raidžių vietomis);
- žodžius su e ir è;
- žodžius su trumpaisiais ir ilgaisiais balsiais (i ir y; u ir ū);
- žodžius su dvibalsiais (kai prieš dvibalsį nėra minkštumo ženklo) (ie, ei, au, ui, ai, uo);
- žodžius su minkštumo ženklu, išskyrus atvejus, kai minkštumo ženklas yra prieš dvibalsius;
- žodžius su j;
- žodžius su panašiai skambančiomis priebalsėmis k ir g, p ir b, t ir d, ž ir š, z ir s (be priebalsių supanašėjimo);
- žodžius su priebalsių samplaikomis;
- žodžius su dž;

Morfologinė rašyba. Taisyklingai rašo:

- daiktavardžių vienaskaitos galininką,
- daiktavardžių daugiskaitos kilmininką;
- daiktavardžių vienaskaitos vietininką, kurių galūnė yra -e, -yje, -ėje, -oje, -uje;
- esamojo laiko (ką veikia?) veiksmažodžius;
- žmonių ir gyvūnų vardus, miestų pavadinimus;
- įsidėmėtinos rašybos žodžius ašotis, ažuolas, mįslė, žąsis, mane, tave, manęs, tavęs, mūsų, jūsų, ačiū, šiandien, rytoj, Kęstutis ir jų darinius;

Skyryba:

- sakinio gale parašo klaustuką arba šauktuką;
- pradedą rašyti sakinį didžiąja raide;
- sakinio pabaigoje rašo tašką, klaustuką arba šauktuką, atsižvelgdamas į intonaciją.

Lietuvių kalbos (skaitymo, rašymo) mokymosi pasiekimai pagal kognityvinių gebėjimų grupes

2 klasės lietuvių kalbos (skaitymo ir rašymo) mokymosi pasiekimų patikrinimo užduotimis siekiama įvertinti mokinių gebėjimus pagal tris kognityvinių gebėjimų grupes: žinias ir supratimą, taikymą ir aukštesniuosis mąstymo gebėjimus (žr. 8 lentelę).

8 lentelė. Lietuvių kalbos (skaitymo ir rašymo) mokymosi pasiekimai pagal kognityvinių gebėjimų grupes.

Trumpas apibūdinimas	Būdingi gebėjimai
<p>Žinios ir supratimas. Žinios ir supratimas apima gebėjimus atkurti, atpažinti, įvardyti pagrindinius lietuvių kalbos simbolių, jų ryšius ir savybes; atrinkti kalbos dalis, teksto detales, faktus. Jos yra tolesnio prasmingo kalbinio mąstymo pagrindas.</p>	<p>Atkuria, prisimena, pagrindinius lietuvių kalbos simbolių, garsų ir raidžių ryšius (pvz., taisyklingai perskaito ilgusius, trumpuosius balsius, dvibalsius ir kt.) ir savybes (pvz., perskaito žodžius su minkštumo ženklu). Atpažįsta raides, žodžius, reiškiančius daikto pavadinimą, požymį, veiksmažodį, asmenvardžius, vietovardžius, sakinio ribas, sakinio skyrybos ženklus.</p> <p>Atrenka žodžius, reiškiančius daikto pavadinimą, požymius, veiksmo žodžius; tiesioginę informaciją (detales, veiksmus, faktus, teiginius, įvykius ir pan.).</p> <p>Įvardija aiškiai įvardytą veiksmo vietą ir (ar) laiką; tekste dominuojančius veikėjus.</p> <p>Užrašo žodžius, atsakančius į duotą klausimą, pagal nurodytą pavyzdį arba taisyklę, pagal Bendrojoje programoje numatytus rašybos ir skyrybos atvejus.</p>
<p>Taikymas. Taikymas apima gebėjimus nustatyti, pasirinkti, paaiškinti, susieti kalbos sandaros, skaitomo teksto elementus; juos klasifikuoti, grupuoti, pertvarkyti; užrašyti žodžius, tekstą, kai nėra pagalbos (klausimo, pavyzdžio arba taisyklės).</p>	<p>Nustato garsų ir raidžių ryšius (pvz., atlikdamas garsinę analizę), žodžius, reiškiančius daiktų pavadinimus, veiksmo žodžius, kai nėra klausimo, asmenvardžius; teksto įvykių eiliškumą, priežastis ir (ar) pasekmes.</p> <p>Pasirenka žodžius pagal prasmę, sudarydamas sakinius arba tekstą; teksto detales, veiksmus, faktus, teiginius, įvykius ar pan. pagal teksto turinį.</p> <p>Paaiškina įvykius, jų tarpusavio ryšius, aptaria įvykių eigą, priežastis ir pasekmes, kai kontekstas labai aiškus.</p> <p>Susieja žodžius, sakinio atkarpas, teksto detales, faktus, objektus, įvykius, veikėjų ar objektų bruožus, savybes ar požymius tarpusavyje arba nurodytu aspektu.</p> <p>Klasifikuoja, grupuoja, pertvarko žodžius, reiškiančius daikto pavadinimą, požymius, veiksmo žodžius; teksto detales, veiksmus, faktus, teiginius, įvykius ar pan. pagal bendras ar nurodytas savybes.</p> <p>Užrašo žodžius, tekstą (pvz., kūrybinį, taip pat diktantą), kai nėra pateikto klausimo, pavyzdžio arba taisyklės, pagal 1–2 klasės turinio apimtimi numatytus rašybos ir skyrybos atvejus.</p>
<p>Aukštesnieji mąstymo gebėjimai. Aukštesnieji mąstymo gebėjimai apima gebėjimus analizuoti, apibendrinti, interpretuoti, argumentuoti, vertinti teksto detales, faktus, veikėjus; integruoti kalbos sistemos elementus; kūrybiškai taikyti įgytas žinias nestandartinėse kontekstinėse gyvenimiškose situacijose.</p>	<p>Analizuoja – palygina du ar kelis teksto elementus, skirtingus informacijos šaltinius; išskiria panašumus ir skirtumus (veikėjų, objektų ir pan.). Nustato priežastis ir pasekmės ryšius tarp minėtų įvykių, faktų ir pan.</p> <p>Apibendrina – daro apibendrinančias išvadas (pvz., nusako perskaityto teksto temą). Siūlo ar priima sprendimus, apibendrintą informaciją pritaiko naujose situacijose (kontekste).</p> <p>Interpretuoja – apibūdina veikėjus, grožinio teksto nuotaiką; paaiškina posakius, kalbinės raiškos priemones, remdamasis teksto kontekstu.</p> <p>Argumentuoja – argumentais grindžia savo atsakymus, požiūrius, išvadas, apibūdinimą, remdamasis savo patirtimi ir (ar) teksto turiniu.</p> <p>Integravimas ir sintezė – derina (susieja), jungia (nustato tarpusavio ryšius) įvairius kalbos sistemos elementus (pvz., sudarydamas sakinių parenka ir derina žodžius), procedūras, siekdamas gauti rezultatų (pvz., tekstą suskirsto sakiniiais, laikydamasis teksto turinio logikos).</p> <p>Problemų sprendimas – sprendžia problemas, su kuriomis, tikėtina, mokiniai anksčiau nebuvo susidūrę, t. y. pasirenka veiksmingas strategijas neįprastose situacijose. Pritaiko kalbos sistemos elementus ar taisykles nestandartinėse situacijose.</p> <p>Vertina informaciją įdomumo aspektu; tekste veikiančių veikėjų poelgius, veiksmus.</p> <p>Kuria žodžius, sakinius, tekstą pagal pavyzdį, įvestį.</p>

Antros klasės mokinių lietuvių kalbos (skaitymo ir rašymo) mokymosi pasiekimų požymiai

Pradinio ugdymo bendrojoje programoje (2008 m.) mokinių lietuvių kalbos pasiekimai aprašyti trimis lygiais: patenkinamu, pagrindiniu ir aukštesniu. Lietuvių kalbos diagnostinio vertinimo programoje antros klasės mokinių lietuvių kalbos (skaitymo ir rašymo) pasiekimai aprašyti pagal tris mokymosi pasiekimų požymių grupes: pirma požymių grupė (požymiai, kurių visuma¹

patvirtina minimalų mokinio pasiekimų atitiktį Bendrosioms programoms), antra požymių grupė (požymiai, kurių visuma² patvirtina pakankamą mokinio pasiekimų atitiktį Bendrosioms programoms), trečia požymių grupė (papildomi požymiai, kurie patvirtina, jog mokinio pasiekimai visiškai atitinka Bendrąsias programas). Požymių grupių išskyrimas leidžia pažvelgti į mokinio mokymosi pasiekimus plačiau ir giliau, atskleisti jo stiprybes ir tobulintinus gebėjimus, įžvelgti mokymosi sėkmės ar nesėkmės priežastis. (žr. 9 lentelę).

9 lentelė. Mokinių mokymosi pasiekimų požymių grupės

Požymių grupės	Trumpas požymių grupės apibūdinimas
Pirma požymių grupė	<p>Skaito skiemenuodamas, spėliodamas, neatsižvelgdamas į žodžių ir sakinių ribas. Dažnai klysta, tardamas raidėmis žymimus garsus. Nusako, apie ką buvo skaitytas tekstas, kai pavadinimas apibūdina temą. Pažymi tekste aiškiai paminėtą veikėją ar objektą, tiesiogiai teksto dalyje pateiktą informaciją, kai yra duoti pasirinkimai. Pažymi savo teigiamą arba neigiamą nuomonę apie tekstą.</p> <p>Susieja garsą su jį žyminčia raide, atlikdamas paprasčiausių žodžių garsinę analizę. Atrenka žodžius, reiškiančius daikto pavadinimą, kai yra duotas klausimas. Pažymi tiesioginio sakinio pradžią arba pabaigą. Iš duotų trijų žodžių sudaro sakinį. Iš duotų sakinių atrenka ir pažymi pirmą rišlaus teksto sakinį.</p> <p>Sukuria teksto dalį, atsižvelgdamas bent į vieną užduotyje pateiktą reikalavimą. Gali rašyti ne pagal užduoties temą, bet įmanoma suprasti, kad tai pasakojimas. Galima įžvelgti pagrindinės pasakojimo dalies, veiksmo vyksmo ir aprašymo užuomazgas. Dažnai sakinyje nederina žodžių galūnių, neskiria sakinio ribų, tačiau galima nujauti dėstomas mintis. Daro daug klaidų, laikydamasis Bendrosiose programose numatytų rašybos ir skyrybos atvejų.</p>
Antra požymių grupė	<p>Tardamas raidėmis žymimus garsus, kartais klysta. Tekstą skaito žodžiais, kartais skiemenuodamas. Keletą žodžių gali skaityti vieną po kitą jų neatskirdamas, dėl to neaiškus kirčiuotas skiemuo. Gali perskaityti vieną kitą sakinį, tinkamai intonuodamas, kai sakinio gale yra taškas.</p> <p>Nusako teksto temą, kai teksto tema labai aiškiai atskleista arba tekste dominuojantys veikėjai padeda ją nusakyti. Randa tekste tiesioginę informaciją, kai ji pateikta viename sakinyje ir (ar) aiškiai bei nuosekliai pateikta vienoje teksto dalyje. Išsako savo nuomonę apie tekstą, remdamasis asmenine patirtimi. Išskiria tekste aiškiai paminėtus veikėjus ir atpažįsta veikėjo apibūdinimą, kai yra pateikti pasirinkimai. Grožinio teksto kalbinės raiškos priemonės susieja su užduotyje pateiktais pavyzdžiais, kai jos yra tiesiogiai paaiškintos tekste.</p>

¹Jeigu mokinio pasiekimai atitinka mažiau negu 60 proc. pirmos grupės požymių ir nėra kompensuojami antros grupės požymiais, tai reiškia, kad mokinys nėra pasirengęs tolesniam sėkmingam mokymuisi, ir jam būtina nuosekli ir tikslinga mokymosi pagalba.

²Jeigu mokinio pasiekimai atitinka mažiau negu 60 proc. pirmos ir antros grupių požymių ir nėra kompensuojami trečios grupės požymiais, tai reiškia, kad mokinys nepakankamai pasirengęs tolesniam sėkmingam mokymuisi, ir jam reikalinga tikslinga mokymosi pagalba.

	<p>Susieja garsą su jį žyminčia raide, atlikdamas žodžio (be minkštumo ženkle, dvibalsių, trijų ir daugiau priebalsių samplaikų) garsinę analizę. Atrenka žodžius, reiškiančius daikto pavadinimą. Skiria žodžius, reiškiančius veiksmą, kai yra duotas klausimas. Pagal pavyzdį susieja žodžius, reiškiančius veiksmą, su veiksmo laiku. Atrenka asmenvardžius.</p> <p>Iš duotų žodžių sudaro sakinį, derindamas žodžių galūnes. Iš atskirų duotų sakinių atrenka ir pažymi pirmą ir paskutinį rišlaus teksto sakinį.</p> <p>Kuria temą atitinkantį tekstą ar teksto dalį. Pasakojimo mintys gali būti neišplėtos, bet gali būti viena kita mintis, kuri dėstoma gana aiškiai. Yra pagrindinė pasakojimo dalis – veiksmo vyksmas. Kartais jaučia sakinio ribas. Sakiniams sudaryti naudoja žodžius, tinkančius pagal prasmę, bet yra daug žodyno netikslumų ir klaidų.</p> <p>Laikydamasis Bendrosiose programose numatytų rašybos ir skyrybos atvejų, daro 5–6 atsitiktines ir 3–4 sistemines klaidas.</p>
<p>Trečia požymių grupė</p>	<p>Atpažįsta ir taisyklingai taria raidėmis žymimus garsus. Skaito neskiemenuodamas, tačiau sudėtingesnę žodį gali perskaityti skiemenimis. Skaito tekstą dviejų trijų žodžių junginiais, kartais sklandžiai perskaito visą mintį. Dažniausiai tinkamai kirčiuoja žodžius. Skaito tekstą tinkamai intonuodamas, atsižvelgdamas į sakinio skyrybos ženklus (tašką, klaustuką, šauktuką). Suvokia skaitomo teksto prasmę. Stengiasi nuspėti kūrinio nuotaiką ir bando pritaikyti tinkamą intonaciją.</p> <p>Įvardija teksto temą, kai turinys yra lengvai suvokiamas. Susieja tekste paminėtus veiksmus, faktus, įvykius, detales. Paaiškina įvykio, poelgio priežastį ir (ar) pasekmę, kai priežastis tekste aprašyta greta įvykio ar poelgio. Išsako savo nuomonę apie tekstą ir ją paaiškina, remdamasis teksto turiniu. Apibūdina veikėjus vienu aspektu. Paaiškina kalbinės raiškos priemones, remdamasis teksto kontekstu. Susieja garsą su jį žyminčia raide, atlikdamas žodžio garsinę analizę. Atrenka žodžius, reiškiančius daikto pavadinimą ir veiksmą; daikto požymį, kai yra pateiktas klausimas; vietovardžius. Sudarydamas sakinį, vienus su kitais susieja ir tarpusavyje derina žodžius ir žodžių galūnes. Iš atskirų sakinių sudaro rišlų tekstą arba tekstą skirsto sakiniiais.</p> <p>Kuria kelių sakinių tekstą pagal duotą temą. Dauguma sakinių yra susieti vienas su kitu, mintys plėtojamos gana sklandžiai. Dažniausiai jaučia sakinio ribas. Tekstas gana rišlus. Kartais geba sudominti skaitytoją. Pasitaiko sakinių su šauktuku ir (ar) klaustuku.</p> <p>Laikydamasis Bendrosiose programose numatytų rašybos ir skyrybos atvejų, daro iki 4 atsitiktinių klaidų ir 2 sistemines klaidas.</p>

1.2 Mokinių lietuvių kalbos (skaitymo ir rašymo) mokymosi pasiekimų struktūrinių dalių proporcijos

Sudarant 2 klasės mokinių lietuvių kalbos (skaitymo ir rašymo) diagnostinius vertinimo testus, laikomasi tam tikrų proporcijų pagal veiklos sritis, mokinių kognityvinių gebėjimų grupes ir mokinių mokymosi pasiekimų požymių grupės. Šios proporcijos pateiktos 10 - 22 lentelėse. Šios proporcijos gali būti nesmarkiai (± 5 proc.) koreguojamos, atsižvelgiant į testų specifikacijas, tikrinamus gebėjimus.

Skaitymo testų proporcijos

Skaitymo technika

Sudarant skaitymo technikos testą, atsižvelgiama į diagnostinio vertinimo programoje nurodytus skaitymo technikos gebėjimus (mokėjimas skaityti, skaitymo sklandumas, skaitymo raiška). Užduočių proporcijos nurodytos 10 - 12 lentelėse.

10 lentelė. Diagnostinio skaitymo technikos testo užduočių paskirstymas pagal skaitymo technikos gebėjimus (proc.)

Skaitymo technikos gebėjimai	Iš viso (proc.)
Mokėjimas skaityti (raidžių atpažinimas ir garsų jungimas)	50
Skaitymo sklandumas	30
Skaitymo raiška	20

11 lentelė. Diagnostinio skaitymo technikos testo užduočių paskirstymas pagal mokinių kognityvinių gebėjimų grupes (proc.)

Žinios ir supratimas	Taikymas	Aukštesnieji mąstymo gebėjimai
50	30	20

Siekiant skaitymo technikos testu pamatuoti įvairius mokinių gebėjimus, sudaromos skirtingo sunkumo užduotys.

12 lentelė. Diagnostinio skaitymo technikos testo užduočių paskirstymas pagal mokinių pasiekimų požymių grupes (proc.)

Pirma požymių grupė	Antra požymių grupė	Trečia požymių grupė
40	40	20

Teksto suvokimas

Sudarant teksto suvokimo testą, atsižvelgiama į diagnostinio vertinimo programoje nurodytus teksto suvokimo vertinimo aspektus.

13 lentelė. Diagnostinio teksto suvokimo testo užduočių paskirstymas pagal teksto suvokimo vertinimo aspektus (proc.)

Teksto suvokimo vertinimo aspektus	Grožinis tekstas	Negrožinis tekstas
Teksto esmė	5	5
Teksto detalės	55	50
Nuomonės ar požiūriai	10	10
Veikėjai ar objektai	20	25
Kalbinė raiška	10	10

14 lentelė. Diagnostinio teksto suvokimo testo užduočių paskirstymas pagal mokinių kognityvinių gebėjimų grupes (proc.)

Žinios ir supratimas	Taikymas	Aukštesnieji mąstymo gebėjimai
30	50	20

Siekiant teksto suvokimo testu pamatuoti įvairius mokinių gebėjimus, sudaromos skirtingo sunkumo užduotys.

15 lentelė. Diagnostinio teksto suvokimo testo užduočių paskirstymas pagal mokinių pasiekimų požymių grupes (proc.)

Pirma požymių grupė	Antra požymių grupė	Trečia požymių grupė
20	50	30

Rašymo testų proporcijos

Kalbos sandara

Sudarant kalbos sandaros pažinimo testą, atsižvelgiama į diagnostinio vertinimo programoje nurodytus kalbos sandaros pažinimo aspektus.

16 lentelė. Diagnostinio kalbos sandaros pažinimo testo užduočių paskirstymas pagal kalbos sandaros pažinimo aspektus (proc.)

Kalbos sandaros pažinimo aspektai	Iš viso (proc.)
Garsas ar raidė	10
Žodis	35
Sakinys	15
Tekstas	10
Rašyba ir skyryba	30

17 lentelė. Diagnostinio kalbos sandaros pažinimo testo užduočių paskirstymas pagal mokinių kognityvinių gebėjimų grupes (proc.)

Žinios ir supratimas	Taikymas	Aukštesnieji mąstymo gebėjimai
40	40	20

Siekiant kalbos sandaros pažinimo testu pamatuoti įvairius mokinių gebėjimus, sudaromos skirtingo sunkumo užduotys.

18 lentelė. Diagnostinio kalbos sandaros pažinimo testo užduočių paskirstymas pagal mokinių pasiekimų požymių grupes (proc.)

Pirma požymių grupė	Antra požymių grupė	Trečia požymių grupė
30	50	20

Teksto kūrimas

Sudarant teksto kūrimo testą, atsižvelgiama į diagnostinio vertinimo programoje nurodytus teksto kūrimo aspektus.

19 lentelė. Diagnostinio teksto kūrimo testo aspektų paskirstymas (proc.)

Teksto kūrimo aspektus	Iš viso (proc.)
Turinys	50

Struktūra	30
Rašyba ir skyryba	20

20 lentelė. Diagnostinio teksto kūrimo testo užduočių paskirstymas pagal mokinių kognityvinių gebėjimų grupes (proc.)

Žinios ir supratimas	Taikymas	Aukštesnieji mąstymo gebėjimai
20	40	40

Rašyba ir skyryba

Rašyba ir skyryba vertinama atliekant kalbos sandaros pažinimo, teksto kūrimo testus ir rašant diktantą.

21 lentelė. Rašybos ir skyrybos gebėjimų paskirstymas (proc.)

Rašybos ir skyrybos gebėjimai	Iš viso (proc.)
Rašyba	80
Skyryba	20

2. ANTROS KLASĖS MOKINIŲ LIETUVIŲ KALBOS (SKAITYMO IR RAŠYMO) MOKYMO SI PASIEKIMŲ APRĖPTYS

Mokinių lietuvių kalbos (skaitymo ir rašymo) mokymosi pasiekimai aprašomi pagal mokymosi pasiekimų požymius (žr. 22 ir 23 lenteles), nurodant, kokie skaitymo technikos, teksto suvokimo, kalbos sandaros, teksto kūrimo, rašybos ir skyrybos gebėjimai tiriama antros klasės pabaigoje Lietuvių kalbos diagnostinio vertinimo programoje vartojami šie gebėjimus patikslinantys terminai:

- gebėjimas pasireiškia dažniausiai, jeigu mokinys užduotis atlieka teisingai, tačiau gali pasitaikyti 1–2 klaidos;
- gebėjimas pasireiškia kartais, jeigu mokinys, atlikdamas užduotis, 1–2 kartus jas atlieka teisingai.

22 lentelė. Mokinių skaitymo mokymosi pasiekimų aprėptys

	Antros klasės mokinių skaitymo mokymosi pasiekimų vertinimo požymių grupės		
	Pirma požymių grupė	Antra požymių grupė	Trečia požymių grupė
Veiklos sritys	Skaitymo technika		
Vertinimo aspektai	Skaitymo technika		
Mokėjimas skaityti	Perskaito vienskiemenius žodžius; atvirų skiemenų žodžius.	Perskaito žodžius su dvibalsiais ir minkštumo ženklų.	Skaito žodžius su e ir è, ilgaisiais ir trumpaisiais balsiais, nosinėmis raidėmis. Dažniausiai perskaito žodžius su priebalsių samplaikomis; žodžius su dz, dž ar ch.
Skaitymo sklandumas	Skaito skienuodamas. Keletą žodžių gali skaityti vieną žodį po kito, jų neatskirdamas. Dėl to neaiškus kirčiuotas skienuodamas. Pasitaiko vienas du lengvesni žodžiai, kuriuos perskaito neskienuodamas. Kai kuriuos žodžius perskaito neteisingai.	Tekstą skaito žodžiais, jaučia atskirų žodžių ribas. Kartais sklandžiai perskaito trumpą sakinį. Gali klysti, skaitydamas sunkiau skaitomą žodį. Kartais klysta tardamas kirčiuotą skiemenį.	Skaito tekstą dviejų trijų žodžių junginiais, kartais sklandžiai perskaito visą sakinį. Gali pasitaisyti, kad sudėtingesnį žodį perskaito skiemenimis. Pagal skaitymo sklandumą galima numanyti, kad mokinys suvokia skaitomo teksto prasmę. Tinkamai kirčiuoja žodžius, kirčiuotas skienuodamas aiškiai girdimas, kartais klysta, tardamas sudėtingesnių žodžių kirčiuotą skiemenį.
Skaitymo raiška	Dažniausiai skaito, neatsižvelgdamas į sakinio skyrybos ženklus, neintonuodamas. Gali perskaityti 1–2 sakinius, darydamas pauzę, kai sakinio gale yra taškas.	Dažniausiai skaito, atsižvelgdamas į sakinio ribas, kai sakinio gale yra taškas. Kartais tinkamai intonuodamas skaito sakinius su klaustuku.	Skaitydamas dažniausiai pasirenka tinkamą balso intonaciją, atsižvelgdamas į sakinio skyrybos ženklus (tašką, klaustuką, šauktuką). Gali stabtelėti sakinyje po kablelio. Stengiasi nuspėti kūrinio nuotaiką ir bando pritaikyti tinkamą intonaciją.
Veiklos sritys	Teksto suvokimas		
Vertinimo aspektai	Teksto suvokimas		
Teksto esmė	Atrenka, apie ką buvo skaitytas tekstas, nurodydamas tekste aiškiai pateiktus veikėjus, detales, veiksmus, įvykius ar pan.	Atrenka, apie ką buvo skaitytas tekstas, apibendrinamas teksto turinį, kai teksto tema labai aiškiai atskleista.	Atrenka ar nusako, apie ką buvo skaitytas tekstas, apibendrinamas teksto turinį. Randa reikšminį žodį, žodžių junginį, sakinį, iliustraciją, kurie rodo, apie ką yra tekstas.

<p>Teksto visuma ir detalės</p>	<p>Išskiria teksto pradžioje tiesiogiai pateiktą informaciją.</p>	<p>Randa tiesioginę informaciją (detales, veiksmus, faktus, teiginius, įvykius ar pan.), kai ji pateikta viename sakinyje ir (ar) aiškiai bei nuosekliai pateikta vienoje teksto dalyje; netiesioginę informaciją, kai teksto kontekstas labai artimas vaiko patirčiai ir ji labai aiškiai pastebima tekste.</p> <p>Nurodo aiškiai teksto pradžioje įvardytą veiksmo vietą ir (ar) laiką.</p>	<p>Randa tekste tiesioginę informaciją, netiesioginę informaciją, kai ji labai aiškiai pastebima tekste. Nurodo priežastį, kai ji nėra tiesiogiai pateikta tekste, ją reikia numanyti, tačiau tekste yra priežastį nustatyti padedančių žodžių arba priežastis tekste aprašyta greta įvykio ar poelgio. Nurodo įvykių seką. Atrenka visas detales, būdingas įvykiui, reiškiniui, veikėjui ar objektui ir pan.</p>
<p>Nuomonės ar požiūriai</p>	<p>Pažymi savo nuomonę apie tekstą, kai gali būti atsakymai, pvz., taip, ne; geras, blogas; patiko, nepatiko ir pan., tačiau savo nuomonės nepaaiškina.</p>	<p>Išsako savo nuomonę apie tekstą ir ją paaiškina, remdamasis savo asmenine patirtimi. Nurodo labiausiai patikusią (įdomiausią, juokingiausią) teksto vietą.</p>	<p>Išsako savo nuomonę apie tekstą ir ją paaiškina, remdamasis teksto turiniu. Įvardija grožinio teksto nuotaiką (linksma, liūdna, juokinga) ir paaiškina ją, remdamasis tekstu. Nurodo labiausiai patikusią (įdomiausią, juokingiausią ar pan.) teksto vietą ir paaiškina, kodėl ji patiko.</p>
<p>Veikėjai ar objektai</p>	<p>Išskiria tekste aiškiai paminėtą (-us) veikėją (-us) ar objektą (-us), kai jie visi įvardyti teksto pradžioje viename sakinyje.</p>	<p>Išskiria tekste aiškiai paminėtus veikėjus ir atpažįsta veikėjo apibūdinimą, kai apibūdinimas yra tekste.</p>	<p>Apibūdina veikėjus vienu aspektu, kai apibūdinimas aiškiai numanomas iš teksto turinio. Įvertina veikėjų veiksmus. Nurodo, kuo panašūs ir kuo skiriasi veikėjai ar objektai.</p>
<p>Kalbinė raiška</p>		<p>Grožinio teksto kalbinės raiškos priemonės susieja su užduotyje pateiktais pavyzdžiais, kai kalbinės raiškos priemonės yra tiesiogiai paaiškintos tekste.</p>	<p>Paaiškina kalbinės raiškos priemonės, remdamasis teksto kontekstu, kai teksto kontekstas lengvai suvokiamas. Randa grožinio teksto kalbinės ir (ar) meninės raiškos priemonės.</p>

23 lentelė. Mokinių rašymo mokymosi pasiekimų aprėptys

	Antros klasės mokinių rašymo mokymosi pasiekimų vertinimo požymių grupės		
	Pirma požymių grupė	Antra požymių grupė	Trečia požymių grupė
Veiklos sritys	Kalbos sandaros pažinimas		
Vertinimo aspektai			
Garsas ar raidė	Susieja garsą su jį žyminčia raide, raidę – su garsu (su minkštumo ženklų prieš u ir ū, ą, o, dvibalsiais) pagal pavyzdį. Susieja garsą su jį žyminčia raide, raidę su garsu, atlikdamas žodžio (vienskiemenio, atvirų skiemenų) garsinę analizę.	Susieja garsą su jį žyminčia raide, raidę – su garsu (ilgaisiais ir trumpaisiais balsiais) pagal pavyzdį. Susieja garsą su jį žyminčia raide, raidę – su garsu, atlikdamas žodžių (su dviejų priebalsių samplaikomis) garsinę analizę.	Susieja garsą su jį žyminčia raide, raidę – su garsu, atlikdamas žodžio (su ilgaisiais ar trumpaisiais, minkštumo ženklų prieš u ir ū, ą, o, dvibalsiais, trijų ir daugiau priebalsių samplaikomis) garsinę analizę.
Žodis	Atrenka žodžius, reiškiančius daikto pavadinimą, kai yra duotas klausimas. Pagal pavyzdį susieja žodžius, reiškiančius veiksmą su veiksmo laiku (kas vyko vakar? Kas vyks rytoj?). Pagal pavyzdį iš vieno žodžio padaro kitą su priesaga -el-, (pvz., gėlė – gėlelė).	Skiria žodžius, reiškiančius veiksmą, daikto požymį, kai yra duotas klausimas. Atrenka asmenvardžius. Pagal pavyzdį susieja žodžius, reiškiančius veiksmą su veiksmo laiku (kas vyko vakar? Kas vyks rytoj?). Pagal pavyzdį iš vieno žodžio padaro kitą su priesaga -el-, (pvz., gėlė – gėlelė).	Atrenka žodžius, reiškiančius daikto pavadinimą, veiksmą, daikto požymį. Atrenka vietovardžius. Iš teksto atrenka nurodyto klausimo žodžius. Susieja žodžius, reiškiančius veiksmą su veiksmo atlikimo laiku (kada kas nors vyko, vyks; šian dien, vakar, rytoj). Pagal pavyzdį iš vieno žodžio padaro kitą su priešdėliu iš-, ne-, priesaga -inink- (pvz., gražus – negražus, dirba – nedirba, bitė – bitininkas, eiti – išeiti ir pan.).
Sakinys	Pažymi teksto pirmo sakinio pradžią (didžiąja raide) arba pabaigą, kai sakinio gale yra taškas. Pagal prasmę sakinyje suderina duoto žodžio galūnę.	Pažymi teksto pirmo sakinio pradžią ir pabaigą, kai sakinio gale yra taškas. Sudaro ir užrašo sakinį, derindamas duotų žodžių galūnes.	Dažniausiai teisingai duotame dviejų trijų sakinių tekste pažymi sakinių pradžias ir (ar) pabaigas (tašku, klaustuku, šauktuku). Iš žodžių grupės pasirenka žodžius ir sudaro prasmingą sakinį. Sakiniu perteikia mintį.
Tekstas	Iš atskirų duotų sakinių atrenka ir pažymi pirmą rišlaus teksto sakinį. Atsižvelgdamas į teksto kontekstą, pagal prasmę sakiniams parenka žodžius, kai pateikti du pasirinkimai ir vienas iš jų akivaizdžiai tinka.	Iš atskirų duotų sakinių atrenka ir pažymi pirmą ir paskutinį rišlaus teksto sakinį. Atsižvelgdamas į teksto kontekstą pagal prasmę sakiniams parenka žodžius iš duotų.	Iš atskirų duotų sakinių sudaro rišlų tekstą. Skiria tekstą nuo pavienių sakinių. Atsižvelgdamas į teksto kontekstą, pagal prasmę sakiniams parenka žodžius.

<p>Veiklos sritys</p> <p>Vertinimo aspektai</p>	<p>Teksto kūrimas</p>		
<p>Turinys</p>	<p>Kuria tekstą ar teksto dalį, atsižvelgdamas bent į vieną užduotyje pateiktą reikalavimą. Įmanoma suprasti, kad mokinys bando ką nors papasakoti</p> <p>Rašo teksto dalį, bent iš dalies atsižvelgdamas į nurodytą temą (nuo jos gali būti nuklystama). Rašo apibendrintai, nedetalizuoja, arba gali būti parašyta daug, tačiau dažniausiai parašyto teksto tema neatskleista.</p>	<p>Kuria tekstą ar teksto dalį, atsižvelgdamas bent į du užduotyje pateiktus reikalavimus.</p> <p>Kuria temą atitinkantį kelių sakinių tekstą ar teksto dalį. Pasakojimo mintys gali būti neišplėtos (rašoma glaustai), bet gali būti viena kita mintis, kuri dėstoma gana aiškiai.</p> <p>Tekste yra daug nuoseklumo, vientisumo, rišlumo trūkumų (minčių šuolių, nemotyvuotų perėjimų nuo vienos minties prie kitos ar pan.), tačiau galima išvelgti vieną kitą sakinį, kuriame mintys plėtojamos gana sklandžiai</p>	<p>Kuria tekstą, atsižvelgdamas bent į pusę užduoties reikalavimų.</p> <p>Kuria kelių sakinių tekstą plačiau, giliau, aiškiau nagrinėdamas temą. Mintys susijusios su dėstoma tema. Kai kurios kuriamo teksto mintys gali būti išplėtos.</p> <p>Dauguma sakinių yra susieti vienas su kitu, mintys plėtojamos gana sklandžiai, bet gali būti ir trūkumų. Tekstas gana rišlus.</p>
<p>Veiklos sritys</p> <p>Vertinimo aspektai</p>	<p>Teksto kūrimas</p>		
<p>Struktūra</p>	<p>Galima išvelgti pagrindinės pasakojimo dalies, veiksmo vyksmo ir aprašymo užuomazgas.</p> <p>Užrašo teksto pavadinimą, kai pavadinimas pateiktas užduotyje.</p> <p>Dažnai sakinyje žodžius dėsto netinkama tvarka, gali nederinti jų galūnių, sakiniams sudaryti panaudoja žodžius, netinkančius pagal prasmę.</p>	<p>Sukuriama pagrindinė pasakojimo dalis ir veiksmo vyksmas. Užuomazga ir pabaiga sunkiai išvelgiamos, gali nebūti užuomazgos ir (ar) pabaigos.</p> <p>Užrašo teksto pavadinimą, kai pavadinimas nepateiktas užduotyje, tačiau jis gali neatitikti pasakojimo temos.</p> <p>Dažnai nejaučia sakinio ribų. Klysta, sakinyje dėstydamas žodžius tinkamu eiliškumu, derindamas jų galūnes. Dažnai sakiniams sudaryti naudoja žodžius, tinkančius pagal prasmę, bet yra daug žodyno netikslumų ir klaidų.</p>	<p>Sukuriamos visos teksto struktūrinės dalys: užuomazga, veiksmo vyksmas ir pabaiga. Išsamiau aprašytas veiksmo vyksmas, kitos dvi dalys gali būti su trūkumais. Gali būti grafiškai išskirtos arba ne.</p> <p>Užrašo teksto pavadinimą, atitinkantį kuriamo pasakojimo temą.</p> <p>Dažniausiai jaučia sakinio ribas. Sakinyje žodžiai dėstomi tinkama tvarka, derinamos jų galūnės, bet gali pasitaikyti ir kelios klaidos. Sakiniams sudaryti naudoja žodžius, tinkančius pagal prasmę, bet gali būti žodyno netikslumų ar klaidų. Pasitaiko sakinių su šauktuku ir (ar) klaustuku.</p>
<p>Veiklos sritys</p> <p>Vertinimo aspektai</p>	<p>Rašyba ir skyryba</p>		
<p>Rašyba ir skyryba</p>	<p>Laikydamosi Bendrosiose programose numatytų rašybos ir skyrybos atvejų, daro daugiau negu 6 atsitiktines ir daugiau negu 4 sisteminės klaidas.</p>	<p>Laikydamosi Bendrosiose programose numatytų rašybos ir skyrybos atvejų, daro 5–6 atsitiktines ir 3–4 sisteminės klaidas.</p>	<p>Laikydamosi Bendrosiose programose numatytų rašybos ir skyrybos atvejų, daro iki 4 atsitiktinių klaidų ir iki 2 sisteminių klaidų.</p>

3. LIETUVIŲ KALBOS MOKYMO SI PASIEKIMŲ DIAGNOSTINIO VERTINIMO INSTRUMENTŲ CHARAKTERISTIKOS

Antros klasės mokinių lietuvių kalbos skaitymo (skaitymo technikos, teksto suvokimo) ir rašymo (kalbos sandaros pažinimo, teksto kūrimo, rašybos ir skyrybos, rašymo technikos) pasiekimams diagnozuoti skiriami atskirai atliekami kiekvienos srities diagnostiniai testai ar diagnostinės užduotys.

Skaitymas

Antros klasės mokinių **skaitymo technikos** gebėjimams vertinti skiriamos dvi atskiros užduotys⁷:

- skaitomų žodžių sąrašas, kuriuo siekiama nustatyti mokinių mokėjimą skaityti. Žodžių sąrašas sudaromas, atsižvelgiant į kriterijus, kurie apibrėžia žodžių sudėtingumą (žr. 3 lentelę). Žodžius mokinys skaito neribojamas laiko, tačiau užduoties atlikimas apytiksliai turėtų trukti 5–10 minučių;
- 3–5 sakinių tekstas, kuriuo diagnozuojamas mokinių gebėjimas skaityti

24 lentelė. Skaitomų tekstų parametrai (reikalavimai tekstams)

1. Skaitomų tekstų parametrai	1.1. Tekstai autentiški arba minimaliai adaptuoti trumpinant, redaguojant. 1.2. Tekstai gali būti parinkti iš spaudos (skirtos vaikams), interneto žiniasklaidos, enciklopedijų ir žinybų (pritaikytų vaikams), grožinės literatūros. 1.3. Tekstų kalba bendrinė. 1.4. Pageidautina, kad tekstai būtų lietuvių autorių. Jei parenkami verstiniai, vertimo kalba ir stilius privalo būti nepriekaištingi. 1.5. Bendra tekstų apimtis 200–300 žodžių.
2. Tekstų skaičius	2.1. Vienas arba du tekstai (jei parenkami du tekstai, geriau, kad skirtųsi jų pobūdis – vienas grožinis, kitas informacinis), kuriuos mokiniai skaito dalimis, perskaitę atlikdami su ta dalimi susijusias teksto suvokimo užduotis.
3. Tekstų pobūdis	3.1. Rekomenduojami grožiniai tekstai: tautosakos tekstas (sakmė, padavimas, pasaka), literatūrinė pasaka. 3.2. Rekomenduojami negrožiniai tekstai: taisyklės arba instrukcija (pvz., žaidimo taisyklės, naudojimosi daiktu instrukcija), patiekalo receptas, skelbimas, kvietimas, laiškas, žinutė, aktualūs patarimai (pvz., originali dovana draugui).
4. Tekstų turinys, temos	4.1. Tekstų temos ir turinys turi atitikti mokinių amžiaus raidos tarpsnį. 4.2. Tekstų temos ir turinys turėtų būti aktualūs ir berniukams, ir mergaitėms. 4.3. Vengtinios temos apie karą, politiką ir opius istorijos momentus, rasių santykius, lyčių santykius, mirtį, sunkias ligas, žalingus įpročius (alkoholizmą, narkomaniją), nacionalizmą, religiją, smurtą, žmonių ir gyvūnų kankinimą.
5. Vertinimas	5.1. Diagnostinis antros klasės teksto suvokimo testas vertinamas pagal pateiktą instrukciją. Vertinamas atsakymų turinys; rašybos ir skyrybos klaidos netikrinamos ir vertinimui įtakos neturi.

⁷Skaitymo technikos vertinimo diagnostinių užduočių pavyzdžiai (su vertinimo instrukcijomis ir išsamia vykdymo bei vertinimo metodika) pateikiami atskirame leidinyje: Diagnostinis mokymosi pasiekimų vertinimas 2 klasėje. Metodinė medžiaga (NEC, 2015), taip pat internete adresu <http://nec.lt/>

sklandžiai, raiškiai (su intonacija). Mokinys skaito tekstą neribojamas laiko, tačiau užduoties atlikimas apytiksliai turėtų trukti 5–10 minučių;

Mokinio skaitymo technikos rezultatus mokytojas fiksuoja skaitymo pasiekimų vertinimo lapuose ir juos susieja su mokymosi pasiekimų aprašu.

Antros klasės mokinių **teksto suvokimo** gebėjimams vertinti skiriamas testas, kurio atlikimo trukmė – 45 minutės.

Teksto suvokimo diagnostiniu testu siekiama išsiaiškinti, kaip antros klasės mokiniai:

- geba suvokti negrožinį tekstą,
- geba suvokti grožinį tekstą.

Atlikdami skaitomo teksto suvokimo užduotis, mokiniai turi atsakyti į skirtingus teksto suvokimo aspektus atitinkančius, įvairaus sunkumo ir sudėtingumo, įvairių kognityvinių gebėjimų reikalaujančius teksto suvokimo klausimus.

Teksto suvokimo diagnostiniame teste pateikiami pasirenkamojo ir atvirojo atsakymo klausimai. Pasirenkamojo atsakymo – tai klausimai, kai kartu su užduoties sąlyga pateikiami ir keturi pasirenkamieji atsakymai: vienas iš jų teisingas (raktas), o kiti neteisingi (distraktoriai). Mokinys turi pasirinkti vieną teisingą atsakymą. Atvirojo atsakymo – tai tokie klausimai, kuriems atsakymus mokiniai turi suformuluoti ir parašyti patys.

Rašymas

Antros klasės mokinių kalbos sandaros pažinimo gebėjimams vertinti skiriamas diagnostinis testas. Jo atlikimo trukmė – 45 minutės. Kalbos sandaros pažinimo testu siekiama išsiaiškinti, kaip antros klasės mokiniai nustato garso ir raidės ryšį, vartoja žodį, suvokia sakinį ir jaučia teksto nuoseklumą. Sudarant kalbos sandaros pažinimo testą, taip pat atsižvelgiama į užduočių pasiskirstymą pagal sunkumą ir kognityvinių gebėjimų grupes. Kalbos sandaros pažinimo testas vertinamas pagal vertinimo instrukciją.

Antros klasės mokinių rašytinio teksto kūrimo gebėjimams vertinti yra skiriama viena kūrybinė užduotis (pvz., pasakojimo kūrimas). Teksto kūrimo užduotimi siekiama patikrinti, kaip mokinys geba kurti teksto turinį ir laikytis teksto struktūrinių dalių. Šios užduoties atlikimo trukmė – 45 minutės.

Teksto kūrimo užduotis formuluojama su įvestimi (pvz., įsivaizduok, kad radai...; kad gavai...; prisimink... ir kt.). Įvestis turėtų būti trumpa (1–2 sakiniai), aiškiai ir tiksliai suformuluota (nepaini, nesunkiai įsivaizduojama situacija).

Prieš pradėdami kurti tekstą, mokiniai turi žinoti:

- 1) kuo remdamiesi turi sukurti tekstą (pvz., skaitytu tekstu ar įvestimi);
- 2) kokio pobūdžio tekstą reikia sukurti (pvz., pasakojimą, kvietimą, laišką...);
- 3) kokios teksto struktūrinės dalys turi būti (pradžia, veiksmo vyksmas ir pabaiga);
- 4) tekstui kurti skirtą laiką.

Teksto kūrimo užduotis vertinama pagal vertinimo instrukciją, kurioje atskirai vertinama turinys, struktūra, rašyba ir skyryba.

Rašybos ir skyrybos gebėjimai vertinami remiantis diktanto, kalbos sandaros pažinimo ir teksto kūrimo užduotimis.

Rašymo technikos, rašybos ir skyrybos gebėjimai tikrinami atskira diagnostine užduotimi⁸ rašant **diktantą**. Diktantu tikrinama fonetinė, morfologinė rašyba ir sakinio skyryba. Diktantas yra vertinamas pagal diktanto vertinimo instrukciją. Mokinio fonetinės, morfologinės rašybos ir sakinio skyrybos rezultatus mokytojas atskirai fiksuoja pasiekimų vertinimo lape, o bendrą rezultatą susieja su pasiekimų aprašu.

Rašybos ir skyrybos gebėjimai taip pat tikrinami **kalbos sandaros pažinimo** testu, remiantis šiame teste pateiktomis rašybos ir skyrybos taisyklių taikymo užduotimis. Šiam gebėjimui tikrinti kalbos sandaros pažinimo teste gali būti skiriamos kelios užduotys. Užduotys vertinamos atsižvelgiant į vertinimo instrukciją.

Rašybos ir skyrybos gebėjimai **teksto kūrimo** užduotyje vertinami remiantis mokinio sukurtu ir užrašytu tekstu. Šie gebėjimai vertinami atsižvelgiant į vertinimo instrukcijoje išskirtus raštingumo vertinimo kriterijus. Klaidos skaičiuojamos pagal 25 pirmus žodžius.

Palyginus ir apibendrinus šių užduočių vertinimą, yra nustatomi mokinio rašybos ir skyrybos gebėjimai.

Antros klasės mokinių **rašymo technikos** gebėjimus rekomenduojama vertinti naudojant mokinio parašytą diktantą ir (ar) teksto kūrimo užduotį. Šie gebėjimai nėra įtraukiami į bendrą gebėjimų vertinimą, tačiau panaudojami tolesniam ugdymo proceso planavimui ir tobulinimui.

Visų skaitymo ir rašymo testų ir užduočių vertinimo instrukcijos pateiktos 2 priede.

⁸ Rašymo technikos, rašybos ir skyrybos pasiekimų vertinimo diagnostinės užduoties pavyzdys (su vertinimo instrukcija ir išsamia vykdymo bei vertinimo metodika) pateikiamas atskirame leidinyje: Diagnostinis mokymosi pasiekimų vertinimas 2 klasėje. Metodinė medžiaga (NEC, 2015 m.), taip pat internete adresu <http://www.nec.lt/>

PRIEDAI

Pagal P. Juodišiaus „Tvinklio laikrodukas“, Vilnius: Arka, 2001.

Virtuvėje grikių kruopų maišelyje gyveno Lipotapas. Toks mažas, minkštas padarėlis, labai mėgstantis kruopas. Savo kruopomis Lipotapas labai rūpinosi. Vis skaičiuodavo, rūšiuodavo. Tinginiauti neturėjo kada. Tik gaila, kad šeimininkė Abubalina visai nevertino Lipotapo triūso. Vos tik surasdavo kruopas, tuoj pat iš jų išvirdavo košę.

1 Kas yra Lipotapas?

- Ⓐ Nematytas paukštelis
- Ⓑ Žalias vabalėlis
- Ⓒ Minkštas padarėlis
- Ⓓ Ižūlus vikšras

2 Kur pradžioje gyveno Lipotapas?

- Ⓐ Kruopų maišelyje
- Ⓑ Žydinčioje pievoje
- Ⓒ Aukštame medyje
- Ⓓ Grikių košėje

3 Ką reiškia žodis triūsas?

- Ⓐ Rūpestis
- Ⓑ Darbas
- Ⓒ Tvarka
- Ⓓ Dėkingumas

Kartą Lipotapą Abubalina išmetė lauk.

- Ech, nedėkingoji! – sušuko pasipiktinęs Lipotapas, – išmesti mane iš gimtojo maišo! – Lipotapas piktai treptelėjo ir jam ant galvos nukrito lapas. Nustebęs apsidairė ir pirmą kartą išvydo pasaulį. Spindintį dangų, aukštus medžius, žydinčias pievas, linksmus drugelius.
- Ojoj, kokia grožybė, gražiau net už kruopas, – susižavėjo jis.
- Bet labai jau neprižiūrėta, visai nesuskaičiuota, neišmatuota, nesužymėta, nesurašyta. Reikia viską čia sutvarkyti!

4 Kaip Lipotapas apibūdino šeimininkę Abubaliną?

- Ⓐ Ižiūlioji
- Ⓑ Netvarkingoji
- Ⓒ Siaubingoji
- Ⓓ Nedėkingoji

5

Kaip elgėsi Lipotapas, išmestas iš namų. Pažymėk teisingą veiksmų seką.

- Ⓐ Sušuko → treptelėjo → apsidairė
- Ⓑ Treptelėjo → sušuko → apsidairė
- Ⓒ Sušuko → apsidairė → treptelėjo
- Ⓓ Apsidairė → treptelėjo → sušuko

6

Kokios Lipotapo mintys rodo, kad jis džiaugėsi pirmą kartą išvydęs pasaulį? Įrašyk jo mintis.

Ir ėmėsi Lipotapas darbo: išmatavo pievą, suskaičiavo medžius, surašė lapelius, sužymėjo žiedelius ir net kiekvienam vabaliukui prikabino po numerėlį. Patenkintas savo darbu jis ramiai užmigo. Bet pabudęs buvusios tvarkos neberado. Nors medžiai ir liko savo vietose, bet lapelių ant jų buvo per daug. Raudonos gėlytės kažkur dingo, bet atsirado geltonos. O be to dar atskrido kažkoks nematytas paukščiukas.

– Jukš iš čia! – supyko Lipotapas. – Tavęs nėra mano saraše.

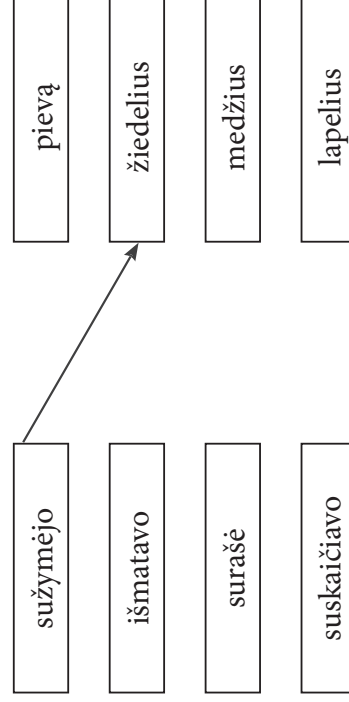
Paukščiukas nuskrido, bet išsigandę pabėgo ir trys žali vabalėliai. – Stokit, stokit, juk jūs jau suskaičiuoti! – mojavo rankom Lipotapas.

7

Rask tekste ir nurašyk sakinį, kurį Lipotapas pasakė **nuvydamas** paukščiuką.

8

Ką Lipotapas dirbo gamtoje? Pagal pavyzdį sujunk rodyklėmis Lipotapo veiksmus su gamtos dalykais.

9

Koks buvo mėgstamiausias Lipotapo užsiėmimas?

- Ⓐ Žaisti su drugeliais.
- Ⓑ Skaičiuoti, rūšiuoti daiktus.
- Ⓒ Virti grikių košę.
- Ⓓ Tinginiauti ir svajoti.

Bet tuo metu prasidėjo dar blogesni dalykai: vėjas nupūtė kelis lapelius, saulė pasislėpė už debesėlio, o vienas išžūlus vikšras net pavirto drugeliu. – Koks siaubas! – pasipiktino Lipotapas, – Kaip galima gyventi tokiam netvarkingam pasauly! Ir jis, suradęs kitą kruopų maišelį, pasislėpė jame, rūpestingai perskaičiavo kruopas, užrašė knygelėje, tvarkingai sudėjo ir ramiai užmigo.

10

Tekste parašyta:

– *Koks siaubas!* – *pasipiktino Lipotapas*, – *Kaip galima gyventi tokiam netvarkingam pasauly!*

Kodėl Lipotapui pasaulis pasirodė netvarkingas?

- Ⓐ Nes rado daug šiukšlių.
- Ⓑ Nes nebuvo kruopų.
- Ⓒ Nes pasaulis keitėsi.
- Ⓓ Nes nebuvo kur miegoti.

11

Perskaitei tekstą apie Lipotapą. Daug apie jį sužinojai. Ar Tau patinka Lipotapas?

Parašyk, kodėl.

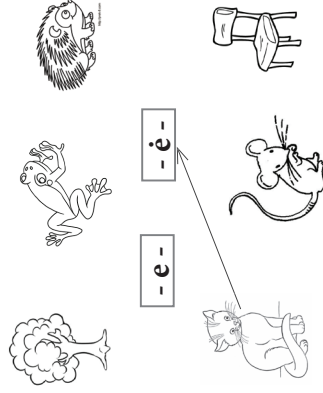
Patinka Nepatinka

12

Kuris pavadinimas **labiausiai** tinka šiai pasakai?

- Ⓐ Nuotyčiai virtuvėje
- Ⓑ Saldus sapnas
- Ⓒ Svečiuose pas drugelius
- Ⓓ Tvarkos mylėtojas

1 Pagal pavyzdį nubrėžk rodykles nuo paveikslėlio prie raidės, žyminčios garsą, kurį girdi tar-
damas, kas pavaizduota paveikslėlyje.

2 Parašyk po **du** žodžius, kuriuose yra **i** ir **y** raidėmis žymimi garsai:

- i -

1.

1.

- y -

2.

2.

3 Sujunk linijomis sakinio pradžią ir sakinio pabaigą.

Nutarė senulytė tetulytė

kapt ir prarijo blyną.

Neiškentė varna,

apvalus, geltonas, rudais
pakraštėliais.

Iškepė blynas

atšvęsti savo gimtadienį.

4 Sunumeruok sakinius eilės tvarka.

Tomas su tėveliu padarė kaliausę ir įkėlė j medį.

Sode prisirpo raudonos vyšnios.

Dabar varnėnai nedrįsta artintis prie vyšnių.

Jas užpuolė varnėnai.

5 Iš pateiktų žodžių pasirink **mažiausiai keturis** žodžius, sugalvok sakinį ir jį užrašyk. Derink žodžius keisdamas jų pabaigas.

Dviratis	Važinėja	Kamuolys
Kiemas	Darius	Jūra
Vaikai	Žaidžia	Aikštelė

6 Tekstą suskirstyk sakiniais. Kiekvieno sakinio pabaigoje parašyk tinkamą skyrybos ženklą.

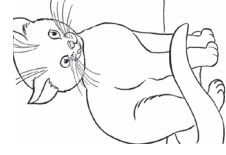
LIŪTAS PAGAVO PELĘ VARGŠĖ PAŽADĖJO
 ATSIDĖKOTI UŽ LAISVĘ KITĄ DIENĄ LIŪTAS ĮSIPAINIOJO
 Į MEDŽIOTOJŲ TINKLĄ PELĖ PERGRAUŽĖ RAIŠČIUS
 IR IŠLAISVINO LIŪTĄ AR GERAI PADARĖ LIŪTAS, KAD
 PALEIDO PELĘ

7 Nuspalvink žodžius, kurie nusako **daikto pavadinimą**.

Paveikslas	Valgo
Stalas	Valgo
Verda	Puodelis
Namas	Storas

8 Nuspalvink žodžius, kurie nusako, **ką veikia** katė.

Murkia	Laka
Raina	Lipa
Miauksi	Katinas
Greita	

9

Nuspalvink žodžius, kurie nusako, **koks** yra obuolys.

Noksta
Geltonas
Saldus

Sultingas
Auga

Apvalus
Kabo

10

Pabaik sakinius.

Senelis miške pasodino (Ka?)

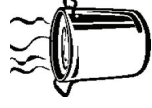
Salomėja nupirko daug (Ko?)

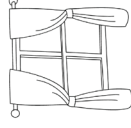
Rokas nupiešė (Ka?)

Košė verda (Kur?)

Namas turi daug (Ko?)

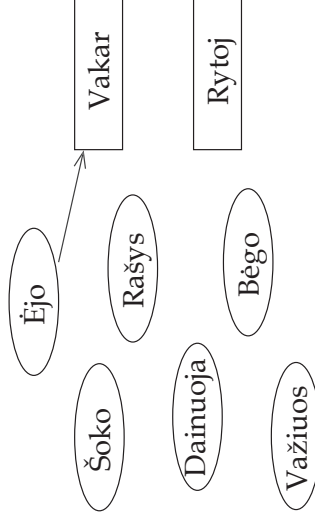

Onutė buvo Trakų (Kur?)

11

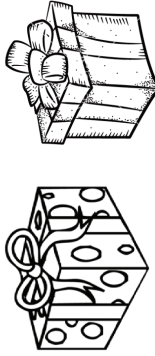
Pagal pavyzdį nubrėšk rodykles nuo veiksmo žodžių iki tinkamų laiką nusakancių žodžių (*vakar arba rytai*).

RAŠYMAS: TEKSTO KŪRIMAS

Sukurk ir užrašyk pasakojimą.

Įsivaizduok, kad vieną sekmadienio rytą Tu išgirdai skambutį į duris. Kai jas atidarei, pamatei didelę, gražiai supakuotą DOVANĄ, kuri buvo skirta Tau!

Rašydamas pasakojimą atsižvelk į šiuos patarimus:

- užrašyk pavadinimą;
- parašyk:
 - kas buvo dėžėje?
 - kaip dovana atrodė?
 - kaip jautėsi gavęs dovaną?
 - kas galėjo ją atnešti?
 - ką darei su dovana?
 - kam parodei?
- nepamiršk parašyti, kuo viskas baigėsi;
- mintis užrašyk sakiniiais;
- taikyk išmoktas rašybos taisykles.

Vieną sekmadienio rytą išgirdau skambutį į duris. Kai jas atidariau, pamačiau didelę, gražiai supakuotą, man skirtą dovaną!

Pasitikrink:

- ar parašei pavadinimą;
- ar visus sakinius pradėjai didžiąja raide;
- ar visur sakinio gale padėjai tašką arba kitą skyrybos ženklą;
- ar taikėi išmoktas rašybos taisykles.

SKAITYMO (TEKSTO SUVOKIMO) DIAGNOSTINIO TESTO VERTINIMO INSTRUKCIJA

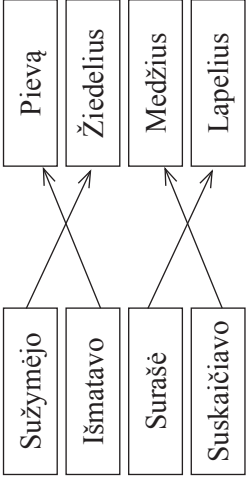
Už kiekvieną teisingą atsakymą mokinys gauna 1 tašką, už neteisingą – 0 taškų.

1 lentelė. Pasirenkamojo atsakymo klausimų teisingi atsakymai

Klausimo numeris	1.	2.	3.	4.	5.	9.	10.	12.
Teisingas atsakymas	C	A	B	D	A	B	C	D

2 lentelė. Vertinimo kriterijai.

Už kiekvieną teisingą atsakymą mokinys gauna 1 tašką, už neteisingą – 0 taškų.

Klausimo numeris	Taškai	Aprašas
1		<p>Mokinys parašo citatą <i>Ojojoj, kokta grožybė, gražiau net už kruopas. arba Ojojoj, kokta grožybė. arba Gražiau net už kruopas.</i></p> <p>Mokinys savais žodžiais parašo sakinį <i>Ojojoj, kokta grožybė, gražiau net už kruopas.</i></p> <p>Pavyzdžiui: <i>Kokta grožybė, dar nesu matęs.</i> <i>Nežinojau, kad pasaulis toks gražus!</i> <i>Jo mintys buvo, kad jam ten gražu, bet reikia kažką sutvarkyti.</i></p>
6	0	<p>Parašo bet kurią kitą Lipotapo mintį, kitą teksto sakinį ar jo fragmentą, kuriuo nusakoma, ką Lipotapas pamatė pirmą kartą išvydęs pasaulį (gali būti nurašyta visa mintis arba fragmentas). Pavyzdžiui: <i>Nustebęs apsidairė ir pirmą kartą išvydo pasaulį. Spindintį dangų, aukštus medžius, žydinčias pievas, linksmus drugelius.</i></p> <p>Mokinys teisingai suranda minįj tekste, tačiau nepademonstruoja suvokimo, kurie žodžiai atspindi Lipotapo džiaugsmą. Pavyzdžiui: <i>Jis susūko Ojojoj!</i> <i>Ojojoj, kokta grožybė, gražiau net už kruopas...</i> <i>Bet labai jau neprižiūrėta, nesuskaičiuota, neišmatuota, nesužymėta, nesurašyta</i> (nurašyta visa teksto dalis). Bet koks kitas neteisingas atsakymas.</p>
7	1	<p>Mokinys teisingai nurašo sakinį <i>Jukš iš čia!</i> arba nurašo sakinį ir papildė savais žodžiais. Pavyzdžiui: <i>Lipotapas vydamas paukštelį pasakė jukš iš čia.</i> (Gali būti parašyta ir minties pabaiga <i>Tavęs nėra mano sraše.</i>)</p>
7	0	<p>Parašo bet kurį kitą teksto sakinį ar jo fragmentą. Pavyzdžiui: <i>Tavęs nėra mano sraše.</i> <i>Stokit, stokit, jūs jau suskaičiuoti.</i> <i>O be to atskrido kažkoks nematytas paukščiukas.</i> Bet koks kitas neteisingas atsakymas.</p>
8	1	
0	0	<p>Mokinys teisingai sujungia visus tris Lipotapo atliktus veiksmus su gamtos dalykais.</p> <p>Mokinys neteisingai sujungia bent vieną Lipotapo atliktą veiksmą su gamtos dalykais. Bet koks kitas neteisingas atsakymas.</p>

Klausimo numeris	Taškai	Aprašas
		Mokinys pažymi atsakymą PATINKA arba NEPATINKA ir paaiškina savo pasirinkimą remdamasis tekstu . Pavyzdžiui: <i>Patinka, nes Lipotapas labai tvarkingas ir netinginiauja. Ir aš tokia norėčiau būti.</i> <i>Patinka, nes jis prižiūri gamtą. Nes jis yra rūpestingas, tvarkėsi.</i> <i>Patinka, nes jis mažas ir minkštas. Nes jam labai patinka rūšiuoti daiktus.</i> <i>Patinka, nes juokingas tvarkdarys (juokingas padarėlis).</i> <i>Patinka, nes jo juokingas vardas.</i> <i>Nepatinka, nes jam nepatinka drugelė, nes nuvijo paukštį, nes jis visiems aiškino, nes per daug tvarkingas.</i> <i>Nepatinka, nes buvo piktas.</i>
11	1	Mokinys pažymi atsakymą PATINKA arba NEPATINKA ir paaiškina savo pasirinkimą remdamasis paveikslėliu . Pavyzdžiui: <i>Nepatinka, nes jis buvo mažas ir negražus.</i>
	0	Mokinys pažymi atsakymą PATINKA arba NEPATINKA, bet nepaiškina savo pasirinkimo. Mokinys pažymi atsakymą PATINKA arba NEPATINKA ir paaiškina savo pasirinkimą paminėdamas linksmumą ar kitas tekste nepaminėtas savybes. Pavyzdžiui: <i>Patinka, nes jis buvo labai linksmas, juokingas.</i> <i>Patinka, nes jis buvo linksmas padarėlis.</i> Bet koks neteisingas atsakymas. Pavyzdžiui: <i>Patinka, nes man patiko kaip Lipotapas pradėjo bartis su šeimininke.</i> <i>Patinka, nes buvo juokingas ir mylėjo gamtą.</i> <i>Jis man patinka, nes apie jį daug sužinojau.</i> <i>Patiko, nes daug sužinojau.</i> <i>Nepatiko, nes nebuvo įdomu.</i>

Iš viso mokinys gali surinkti 12 taškų.

Vertinant mokinio darbą rašybos klaidos ištaisomos, bet jos neturi įtakos teksto suvokimo vertinimui. Pristatant rezultatus mokinių tėvams, galima juos informuoti ne tik apie tai, kiek taškų mokinys surinko, bet ir (naudojantis 3 lentele) paaiškinti, kokius teksto suvokimui svarbius gebėjimus mokinys įgijo.

3 lentelė. Teksto suvokimo klausimais tikrinami gebėjimai.

Klausimo numeris	Teksto suvokimo vertinimo aspektai	Tikrinamas gebėjimas
1	Veikėjai	Atpažįsta aiškiai tekste paminėtą veikėją.
2	Teksto visuma ir detalės	Randa tekste tiesioginę informaciją.
3	Kalbinė raiška	Kalbinės raiškos priemonę susieja su tinkančiu pavyzdžiu pagal prasmę.
4	Veikėjai	Apibūdina veikėją, kai apibūdinimas aiškiai pateiktas tekste.
5	Teksto visuma ir detalės	Eilės tvarka sudėlioja vienoje teksto pastraipoje paminėtus įvykius.
6	Veikėjai	Randa tekste aiškiai nusakytą veikėjo nuotaiką.
7	Kalbinė raiška	Randa tekste meninės raiškos priemonę (vaizdingą žodžių junginį).
8	Teksto visuma ir detalės	Susieja tiesiogiai (iš eilės) tekste paminėtus įvykius.
9	Teksto visuma ir detalės	Apibendrina teksto informaciją.
10	Teksto visuma ir detalės	Randa priežasties – pasekmės ryšius tarp tekste paminėtų įvykių.
11	Nuomonės	Išsako ir pagrindžia savo nuomonę apie teksto įvykius, veikėjus.
12	Teksto esmė	Atrenka teksto pavadinimą, nusakantį, apie ką jis buvo.

RAŠYMO (TEKSTO KŪRIMO) DIAGNOSTINIO TESTO VERTINIMO INSTRUKCIJA

Gebėjimų grupė	Taškai	Aprašymas
	0	Teksto per mažai išvadoms daryti. Parašyti 1-2 trumpi sakiniai.
	0	Neatlikta užduotis (tuščia).
TEKSTO TURINYS		
Atsižvelgimas į užduoties reikalavimus (1)	3	Kurdamas tekstą įvykdo visus arba beveik visus užduotyje pateiktus reikalavimus: įvardija, kokia dovana buvo dėžėje; bent keliais žodžiais apibūdina kaip ji atrodo; įvardija, kas tą dovana galėjo atnešti; papasakoja, ką veikė su dovana, kam parodė; nusako, kaip jautėsi gavęs šią dovana; įterpia veikėjų. Jeigu mokinys neatsižvelgia į vieną - du reikalavimus, o kiti puikiai įvykdyti, skiriami 3 taškai.
	2	Kurdamas tekstą įvykdo bent keturis užduotyje pateiktus reikalavimus iš pateiktų: įvardija, kokia dovana buvo dėžėje; bent keliais žodžiais apibūdina kaip ji atrodo; įvardija, kas tą dovana galėjo atnešti; papasakoja, ką veikė su dovana, kam parodė; nusako, kaip jautėsi gavęs šią dovana; įterpia veikėjų.
	1	Kuriam tekstą (teksto dalį) atsižvelgdamas bent į du užduotyje pateiktus reikalavimus iš pateiktų: įvardija, kokia dovana buvo dėžėje; bent keliais žodžiais apibūdina kaip ji atrodo; įvardija, kas tą dovana galėjo atnešti; papasakoja, ką veikė su dovana, kam parodė; nusako, kaip jautėsi gavęs šią dovana; įterpia veikėjų.
	0	Rašo ne pagal užduoties temą, bet tai pasakojimas kita tema.
	0	Neatsižvelgta į užduoties reikalavimus, rašo bet ką ir bet kaip (neįmanoma suprasti parašyto teksto).
		3
Temos atskleidimas (2)	2	Kuriam temą atitinkantį kelių sakinių tekstą ar teksto dalį, atsižvelgdamas į pateiktą pasakojimo pradžią. Pasakojimo mintys gali būti neišplėtotos (rašoma glaudžiai), bet gali būti viena kita mintis, kuri dėstoma gana aiškiai.
	1	Rašo teksto dalį bent iš dalies atsižvelgdamas į nurodytą temą (nuo jos gali būti nuklystama). Rašo apibendrintai, nedetalizuojama, arba gali būti parašyta daug, tačiau dažniausiai parašyto teksto tema neatskleista. Įmanoma suprasti, kad mokinys bando papasakoti.
	0	Tema neatskleista (net jei tai ir ne užduoties tema), rašo bet ką. Nekreipiamas dėmesys į duotą pradžią, kuriamas savo pasakojimas..
Nuoseklumas ir vientisumas (3)	3	Tekstas gana nuoseklus ir vientisas: siejami dauguma sakinių. Tekstas gana rišlus.
	2	Tekste yra nuoseklumo, vientisumo, rišlumo trūkumų (minčių šuolių, nemotyvuotų perėjimų nuo vienos minties prie kitos ar pan.), tačiau galima įžvelgti vieną kitą sakinį, kuriame mintys plėtojamos gana sklandžiai.
	1	Tekste daug nuoseklumo, vientisumo trūkumų (minčių šuolių, nemotyvuotų perėjimų nuo vienos minties prie kitos ar pan.). Tekste daug rišlumo trūkumų.
	0	Tekstas nerišlus, rašo bet ką ir bet kaip.
TEKSTO STRUKTŪRA		
Pavadinimas (4)	1	Užrašytas užduotyje pateiktas pavadinimas arba sukurtas teksto pavadinimas, atitinkantis kuriamo pasakojimo temą.
	0	Pavadinimas neužrašytas arba neatitinka pasakojimo temos.
Teksto struktūra (5)	3	Pastebimos visos teksto struktūrinės dalys: pradžia (pateikta užduotyje), gana išsamiai aprašytas įvykis, yra pabaiga.
	2	Aprašyta pagrindinė pasakojimo dalis – įvykis. Pabaiga sunkiai pastebima.
	1	Yra pagrindinė pasakojimo dalis – įvykis, tačiau tai tik įvykio aprašymo užuomazgos. Pabaiga sunkiai pastebima arba nėra pabaigos.
	0	Nėra struktūrinių dalių.

Sakinio struktūra (6)	3	Dažniausiai jaučia sakinio ribas. Sakinyje žodžius dėsto tinkama tvarka, derina jų galūnes. Sakiniams sudaryti naudoja žodžius, tinkančius pagal prasmę, bet gali būti 1-2 žodyno netikslumai ar klaidos. Gali pasitaikyti sakinių su šauktuku ir/ar klaustuku.
	2	Jaučia kai kurių sakinių ribas. Dažniausiai sakinyje žodžius dėsto tinkamu eiliškumu, derina jų galūnes. Dažnai sakiniams sudaryti naudoja žodžius, tinkančius pagal prasmę, bet yra žodyno netikslumų ir klaidų.
	1	Gali nejausti sakinio ribų. Kai kuriuose sakiniuose žodžius dėsto tinkama tvarka, derinti jų galūnes. Pasitaiko, kad sakiniams sudaryti naudoja žodžius, tinkančius pagal prasmę.
	0	Nejaučiamos sakinio ribos. Žodžiai sakinyje dėstomos netinkama tvarka. Daug žodyno trūkumų.

RAŠTINGUMAS (Klaidos skaičiuojamos pagal 50 pirmų žodžių)

Raštingumas (7)	3	Rašo beveik be klaidų iš išmoktų atvejų (galimos 1–3 atsitiktinės klaidos).
	2	Yra atsitiktinių ir sisteminių (pasikartoja daugiau negu vieną kartą) klaidų. (Galimos 3–5 atsitiktinės klaidos ir 1 sisteminė).
	1	Daro daug atsitiktinių ir sisteminių rašybos klaidų. (Galimos 6–7 atsitiktinės ir 2 sisteminės klaidos).
	0	Dėl klaidų tekstą suprasti sunku (daugiau nei 7 klaidos).

Iš viso galima surinkti 19 taškų.

RAŠYMO (KALBOS SANDAROS PAŽINIMO) DIAGNOSTINIO TESTO VERTINIMO INSTRUKCIJA

Vertinant mokinio darbą rašybos klaidos ištaisomos, bet taškai skaičiuojami tik už tikrinamus atvejus. Už kitas rašybos klaidas taškų skaičius nėra mažinamas.

Užd. nr.	Tikrinami gebėjimai	Taškai	Atsakymai
1.	Susieja garsą su jį žyminčia raide atlikdamas žodžio garsinę analizę, lygina žodžius, kuriuose yra garsas <i>e – é</i>	1	Teisingai sujungia visus paveikslėlius su raidėmis, žyminčiomis garsą.
		0	Teisingai sujungia visus paveikslėlius su raidėmis, žyminčiomis garsus, tačiau <i>pelės</i> paveikslėlį sujungia arba tik su <i>e</i> , arba tik su <i>é</i> . Bet vieną paveikslėlį neteisingai sujungia su raide, žyminčia garsą. Bet koks kitas neteisingas atsakymas. / Neatlikta.
2.1	Atlikdamas žodžio garsinę analizę, užrašo žodžius, kuriuose yra garsas <i>i</i>	1	Teisingai užrašo du žodžius su raide <i>i</i> (bet kurios kalbos dalies). Pavyzdžiui: <i>medis, piktas, šokti, ima</i> . Parašo žodį, kuriame yra dvibalsis (<i>ei, ie, ai, ui</i>), tačiau taip pat yra aiškiai girdimas garsas <i>i</i> . Pavyzdžiui: <i>Eilėrašitis, eiti</i> . Parašo žodį, kuriame yra minkštumo ženklas, tačiau taip pat yra aiškiai girdimas garsas <i>i</i> . Pavyzdžiui: <i>Liūdni, čiulbėti, televizorius</i> . Taisyklingai parašo žodį, kuriame yra <i>i</i> ir <i>y</i> . Pavyzdžiui: <i>Ivykti, miškekyje</i> .
		0	Parašo žodį, kuriame yra dvibalsis (<i>ei, ie, ai, ui</i>), tačiau nėra aiškiai girdimo garso <i>i</i> . Pavyzdžiui: <i>Muilas, kaimas</i> . Parašo žodį, kuriame yra minkštumo ženklas, tačiau nėra aiškiai girdimo garso <i>i</i> . Pavyzdžiui: <i>Liūtas, kaliausė, medžiotojas</i> . Bet koks kitas neteisingas atsakymas. / Neatlikta.
2.2	Atlikdamas žodžio garsinę analizę, užrašo žodžius, kuriuose yra garsas <i>y</i>	1	Teisingai užrašo du žodžius su raide <i>y</i> (bet kurios kalbos dalies). Pavyzdžiui: <i>ežys, blynas, yra, mylimas, lyja, bails</i> . Taisyklingai parašo žodį, kuriame yra <i>i</i> ir <i>y</i> . Pavyzdžiui: <i>Ivykti, miškekyje</i> .
		0	Bet koks neteisingas atsakymas. / Neatlikta.

3.	Sujungia sakinio pradžią su pabaiga	1	Teisingai sujungia visų trijų sakinių pradžias ir pabaigas. <i>Nutarė semulytė tetulytė atsšvėsti savo gimtadienį. Neiškentė varna, kapt ir prarijo blyną. Iškepė blynas apvalus, geltonas, rudais pakraščėliais.</i>
		0	Bent vieną sakinį sujungia neteisingai. Bet koks kitas neteisingas atsakymas. / Neatlikta.
4.	Iš atskirų duotų sakinių sudaro rišlų tekstą.	1	Teisingai sunumeruoja eilės tvarka visus keturis sakinius: 3 <i>Tomas su tėveliu padarė kaliausę ir įkėlė į medį.</i> 1 <i>Sode prisirpo raudonos vyšnios.</i> 4 <i>Dabar varnėnai nedrįsta artintis prie vyšnių.</i> 2 <i>Jas užpuolė varnėnai.</i>
		0	Bent vieną sakinį sunumeruoja neteisingai. Bet koks kitas neteisingas atsakymas. / Neatlikta.
5.	Iš duotų žodžių sudaro sakinį, derindamas žodžių galūnes.	1	Teisingai derindamas žodžių galūnes sudaro bent vieną sakinį iš mažiausiai keturių pateiktų žodžių: <i>Darius kieme važinėja dviračiu. / Kieme Darius važinėja dviračiu.</i> <i>Dviračiu kieme važinėja Darius. Darius aikšteleje važinėja dviračiu. Vaikai kieme važinėja dviračiais. Ir pan.</i>
		0	Teisingai derindamas žodžių galūnes sudaro sakinį iš trijų pateiktų žodžių. Gali būti parašytas ne vienas sakiny, bet juose yra po tris žodžius. Sudaro sakinius su kiekvienu pateiktu žodžiu. Sudaro ir užrašo sakinį iš keturių žodžių, tačiau yra klaidų derinant žodžių galūnes. Bet koks kitas neteisingas atsakymas. / Neatlikta.
6.1	Dažniausiai teisingai duotame tekste pažymi sakinių pradžias ir/ar pabaigas (tašku, klausukiu, šauktuku).	1	Teisingai suskirsto sakinius visą tekstą ir kiekvieno sakinio pabaigoje parašo tinkamą skyrybos ženklą: LIŪTAS PAGAVO PELE. VARGŠĖ ŽADĖJO ATSIDĖKOTI UŽ LAISVĘ. KITA DIENĄ LIŪTAS ĮSIPAINIOJO Į MEDŽIOTOJŲ TINKLĄ. PELE PERGRAUŽĖ RAIŠČIUS IR IŠLAISVINO LIŪTĄ. AR GERAI PADARĖ LIŪTAS, KAD PALEIDO PELE?
		0	Neteisingai pažymi bent vieno sakinio ribas. Bet koks kitas neteisingas atsakymas. / Neatlikta.
6.2	Atpažįsta žodžius, kurie atsako į klausimą ką?	1	Teisingai pabraukia tekste bet kuriuos tris žodžius, kurie atsako į klausimą <i>ką?</i> : LIŪTAS PAGAVO PELE, VARGŠĖ ŽADĖJO ATSIDĖKOTI UŽ LAISVĘ, KITA DIENĄ (LIŪTAS ĮSIPAINIOJO Į MEDŽIOTOJŲ TINKLĄ. PELE PERGRAUŽĖ RAIŠČIUS IR IŠLAISVINO LIŪTĄ. AR GERAI PADARĖ LIŪTAS, KAD PALEIDO PELE)? Žodis <i>pele</i> gali būti pabrauktas du kartus (pirmame ir paskutiniame sakiniuose) iš trijų teisingai pabrauktų žodžių.
		0	Teisingai pabraukia mažiau negu tris žodžius, atsakančius į klausimą <i>ką?</i> Teisingai pabraukia tris žodžius, atsakančius į klausimą <i>ką?</i> , tačiau taip pat bent vienas žodis pabrauktas neteisingai. Bet koks kitas neteisingas atsakymas. / Neatlikta
7.	Atrenka žodžius, reiškiančius daikto pavadinimą.	1	Teisingai nuspalvina visus keturis žodžius, nusakančius daikto pavadinimą: <i>Stalas, paveikslas, puodelis, namas.</i>
		0	Teisingai nuspalvina mažiau negu keturis žodžius, nusakančius daikto pavadinimą. Teisingai nuspalvina visus keturis žodžius, nusakančius daikto pavadinimą, tačiau taip pat bent vienas žodis nuspalvintas neteisingai. Bet koks kitas neteisingas atsakymas. / Neatlikta.
8.	Skiria žodžius, reiškiančius veiksmą, kai yra duotas klausimas.	1	Teisingai nuspalvina visus keturis žodžius, atsakančius į klausimą <i>ką veikia?</i> <i>Murkia, laka, lipa, miauksi.</i>
		0	Teisingai nuspalvina mažiau negu keturis žodžius, atsakančius į klausimą <i>ką veikia?</i> Teisingai nuspalvina visus keturis žodžius, atsakančius į klausimą <i>ką veikia?</i> , tačiau taip pat bent vienas žodis nuspalvintas neteisingai. Bet koks kitas neteisingas atsakymas. / Neatlikta.

		1	Teisingai nuspalvina visus keturis žodžius, atsakančius į klausimą <i>koks?</i> <i>Geltonas, saldius, apvalus, sultingas</i> .
9.	Skiria žodžius, reiškiančius daikto požymį, kai yra duotas klausimas.	0	Teisingai nuspalvina mažiau negu keturis žodžius, atsakančius į klausimą <i>koks?</i> Teisingai nuspalvina visus keturis žodžius, atsakančius į klausimą <i>koks?</i> , tačiau taip pat bent vienas žodis nuspalvintas neteisingai. Bet koks kitas neteisingas atsakymas. / Neatlikta.
10.1	Pagal pavyzdį iš vieno žodžio padaro kitą su priešdėliu ne	1	Teisingai parašo žodį su priešdėliu <i>ne-</i> : <i>Didelis – nedidelis</i> .
10.2	Pagal pavyzdį iš vieno žodžio padaro kitą su priešdėliu iš-	0	Bet koks neteisingas atsakymas. / Neatlikta. Teisingai parašo žodį su priešdėliu iš-: <i>Bėgo – išbėgo</i> .
11.1	Žodžių, atsakančių į klausimą <i>ką?</i> rašyba, kai duotas klausimas	1	Teisingai parašo žodžio, atsakančio į klausimą <i>ką?</i> galūnę: <i>Eglę (arba: medį)</i> .
11.2	Žodžių, atsakančių į klausimą <i>kur?</i> rašyba, kai duotas klausimas	0	Bet koks neteisingas atsakymas. / Neatlikta. Teisingai parašo žodžio, atsakančio į klausimą <i>kur?</i> galūnę: <i>Puode</i> .
11.3	Žodžių, atsakančių į klausimą <i>ko?</i> rašyba, kai duotas klausimas	1	Bet koks neteisingas atsakymas. / Neatlikta. Teisingai parašo žodžio, atsakančio į klausimą <i>ko?</i> galūnę: <i>Ledy</i> .
12.1	Žodžių, atsakančių į klausimą <i>ką?</i> rašyba	0	Bet koks neteisingas atsakymas. / Neatlikta. Parenka pagal sakinio prasmę tinkantį žodį iš duotų ir teisingai parašo žodžio, atsakančio į klausimą <i>ką?</i> (kai nėra duotas klausimas) galūnę: <i>Rokas nupiešė namą/ namelį. Rokas nupiešė pilį. Rokas nupiešė šunį/ šuniuką.</i> Pagal sakinio prasmę parinktas tinkamas žodis, tačiau ne iš pateiktu, o paties vaiko sugalvotas (nors galūnę parašyta teisingai). Pagal sakinio prasmę parinktas netinkamas žodis, nors galūnę parašyta teisingai. Bet koks neteisingas atsakymas. / Neatlikta.
12.2	Žodžių, atsakančių į klausimą <i>kur?</i> rašyba	1	Parenka pagal sakinio prasmę tinkantį žodį iš duotų ir teisingai parašo žodžio, atsakančio į klausimą <i>kur?</i> (kai nėra duotas klausimas) galūnę: <i>Onutė buvo Trakų pilyje</i> .
12.3	Žodžių, atsakančių į klausimą <i>ko?</i> rašyba	0	Pagal sakinio prasmę parinktas tinkamas žodis, tačiau ne iš pateiktu, o paties vaiko sugalvotas (nors galūnę parašyta teisingai). Pagal sakinio prasmę parinktas netinkamas žodis, nors galūnę parašyta teisingai. Bet koks neteisingas atsakymas. / Neatlikta.
13	Susieja žodžius, reiškiančius veiksmą su jo atlikimo laiku (kada kas nors vyko, vyks?; šiandien, vakar, rytoj).	1	Parenka pagal sakinio prasmę tinkantį žodį ir teisingai parašo žodžio, atsakančių į klausimą <i>ko?</i> (kai nėra duotas klausimas) galūnę: <i>Sode auga daug slyvų</i> . Pagal sakinio prasmę parinktas tinkamas žodis, tačiau ne iš pateiktu, o paties vaiko sugalvotas (nors galūnę parašyta teisingai). Pagal sakinio prasmę parinktas netinkamas žodis, nors galūnę parašyta teisingai. Bet koks kitas neteisingas atsakymas. / Neatlikta. Teisingai susieja visus veiksmo žodžius su laiką nusakančiais žodžiais: <i>vakar, rytoj</i> ; Vakar: <i>ėjo, šoko, bėgo</i> Rytoj: <i>rašys, važiuos</i>
14	Iš duotų žodžių parenka pagal sakinio prasmę tinkamą žodį.	1	Teisingai susieja visus veiksmo žodžius su laiką nusakančiais žodžiais: <i>vakar, rytoj</i> , tačiau taip pat kuriam nors laikui priskiria žodį <i>dainuoja</i> . Bent vieną veiksmo žodį neteisingai susieja su laiką nusakančiu žodžiu. Bet koks kitas neteisingas atsakymas. / Neatlikta.
		0	Skiausteliuose išbraukia žodžius, netinkančius pagal sakinio prasmę. <i>Donatas priskynė (tęgt, raudonų, medintų) obuolių. Berniukas juos nunešė (katytei, močiutei, virtinėtai). Ji iškepė obuolių (pyragą, stūttis, sritibą).</i> Bent viename sakinyje suklysta išbraukdamas netinkamą žodį. Bet koks kitas neteisingas atsakymas. / Neatlikta.

SKAITYMO (TEKSTO SUVOKIMO) DIAGNOSTINIO TESTO CHARAKTERISTIKOS

	Skaitomo teksto aspektai				
	Teksto esmė	Teksto detalės	Nuomonės	Veikėjai	Kalbinė raidiška
Užduoties Nr.	12	2, 5, 6, 8, 9, 10	11	1, 4	3, 7
Testo taškų pasiskirstymas	1 8 %	6 50 %	1 8 %	2 17 %	2 17 %

	Kognityvinių gebėjimų sritys	
	Žinios ir supratimas	Aukštesnieji mąstymo gebėjimai
Užduoties Nr.	1, 2, 8	3, 10, 11, 12
Testo taškų pasiskirstymas	3 25 %	4 33 %

RAŠYMO (KALBOS SANDAROS PAŽINIMO) DIAGNOSTINIO TESTO CHARAKTERISTIKOS

	Turinio sritys				
	Garsas	Žodis	Sakinys	Tekstas	Raštingumas
Užduoties Nr.	1, 2.1, 2.2,	6.2, 7, 8, 9, 10.1, 10.2, 13	3, 5, 6.1,	4, 14	11.1, 11.2, 11.3, 12.1, 12.2, 12.3,
Testo taškų pasiskirstymas	3 14%	7 33%	3 14%	2 10%	6 29%

	Kognityvinių gebėjimų sritys		
	Žinios ir supratimas	Taikymai	Aukštesnieji mąstymo gebėjimai
Užduoties Nr.	6.2, 8, 9, 11.1, 11.2, 11.3, 12.1, 12.2, 12.3,	1, 2.1, 2.2, 3, 7, 10.1, 10.2, 13, 14	4, 5, 6
Testo taškų pasiskirstymas	9 43%	9 43%	3 14%

RAŠYMO (TEKSTO KŪRIMO) DIAGNOSTINIO TESTO CHARAKTERISTIKOS

	Rašymo gebėjimų vertinimo aspektai						
	Turinys			Struktūra			
	Atsižvelgimas į užd. reik.	Temos atskleidimas	Nuoseklumas ir vientisumas	Pavadinimas	Pasakojimo struktūra	Sakinio struktūra	Raštingumas
Galimi surinkti taškai	3	3	3	1	3	3	3
Testo taškų pasiskirstymas, proc.	16 %	16 %	16 %	4 %	16 %	16 %	16 %

**MATEMATIKOS DIAGNOSTINIO
VERTINIMO PROGRAMA 2 KLASEI**

IVADAS

Diagnostinio vertinimo matematikos programos 2 klasei (toliau – Diagnostinio vertinimo programos) tikslas – aprašyti mokinių matematikos mokymosi pasiekimų visumą, siekiant inicijuoti ir paskatinti mokyklas labiau domėtis diagnostika ir mokymosi problemų prevencija, laiku atsižvelgti į individualius mokinių ugdymosi poreikius ir diagnozuoti patiriamus mokymosi sunkumus. Programoje aprašyti mokinių pasiekimai turėtų būti vertinami antros klasės pabaigoje.

Diagnostinių testų kaip vertinimo įrankių tikslas – suteikti mokytojams objektyvią diagnostinę informaciją apie antros klasės mokinių mokymosi pasiekimus. Ši informacija padeda planuoti ugdymą, remiantis atskirų klasių ir individualių mokinių privalumais ir trūkumais. Diagnostiniai testai leidžia nustatyti ne tik mokinių pasiektą atitinkamų dalykų mokymosi pasiekimų lygį, bet ir atskleisti mokinių mokymosi pasiekimų stipriąsias ir tobulintinas sritis. Tikslingai naudojantis diagnostinių vertinimų rezultatais, parodančiais, kaip mokiniams sekasi visose matematikos turinio ir pažintinių gebėjimų ugdymo srityse, taip pat remiantis ekspertų rekomendacijomis, galima padėti mokytojams tikslingai planuoti prevencijos priemones, užkertančias kelią tolesnio mokymosi nesėkmėms.

Diagnostinio vertinimo programa sukurta vadovaujantis Pradinio ir pagrindinio ugdymo bendrosiomis programomis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2008 m. rugpjūčio 26 d. įsakymu Nr. ISAK-2433 (Žin., 2008, Nr.99-3848).

Diagnostinio vertinimo programa svarbi švietimo bendruomenei, nes joje pirmą kartą sujungtos, susistemintos ir apibendrintos bandomųjų testavimų būdu gautos ir patyrusių matematikos mokymo ekspertų pateiktos žinios apie Lietuvos antros klasės mokinių matematikos pasiekimus. Programoje ypač išryškintos tos mokinių matematikos mokymosi pasiekimų sritys, kurios labiausiai atitinka besikeičiančius visuomenės poreikius ir yra aktualios gerinant ugdymo kokybę. Joje daug dėmesio skiriama šio amžiaus tarpsniui būdingiems mokinių kognityviniams gebėjimams aprašyti.

Diagnostinio vertinimo programa skirta mokinių pasiekimų stebėsenai ir tyrimams. Ji nėra matematikos ugdymo turinį reglamentuojantis dokumentas ir negali pakeisti svarbiausio matematikos ugdymo turinį reglamentuojančio dokumento – Pradinio ir pagrindinio ugdymo matematikos bendrosios programos. Tačiau Diagnostinio vertinimo programa bus naudinga mokytojams, mokyklų

vadovams, vadovėlių ir kitų mokymo priemonių autoriams, ugdymo programų kūrėjams, didaktikos specialistams kaip vertingas informacijos šaltinis ir vertinimo kokybę padedantis užtikrinti įrankis. Mokytojai ir vadovai Diagnostinio vertinimo programoje pateikta medžiaga galės pasinaudoti atlikdami formuojamąjį mokinių pasiekimų vertinimą ugdymo procese, atsižvelgdami į individualius mokinių ugdymosi poreikius ir diagnozuodami patiriamus mokymosi sunkumus, kels konkrečius, testais išmatuojamus ugdymo tikslus, vertins mokinių daromą pažangą ir įsivertins savo darbo rezultatus. Mokymo priemonių autoriams ir ugdymo turinio specialistams Diagnostinio vertinimo programa padės geriau suvokti šalies 2 klasės mokinių matematikos mokymosi pasiekimų įvairovę ir svarbiausius pasiekimų aspektus, nuo kurių priklauso mokinių pasiekimų lygiai.

Kuriant Diagnostinio vertinimo programą ir diagnostinius testus 2 klasei, remtasi bandomųjų diagnostinių vertinimų projekto bandomosiose mokyklose rezultatais, taip pat ekspertų patirtimi.

1. ANTROS KLASĖS MOKINIŲ MATEMATIKOS MOKYMOSI PASIEKIMŲ VERTINIMO KONSTRUKTAS

Diagnostinio vertinimo programos paskirtis – plėsti galimybes tiksliau ir patikimiau įvertinti šalies bendrojo ugdymo mokyklų mokinių, baigiančių 2 klasę, matematikos mokymosi pasiekimus, taip pat užtikrinti geresnį grįžtamąjį ryšį ugdymo procese. Diagnostinio vertinimo programa padės mokytojams objektyviau nustatyti kiekvieno mokinio pasiekimų lygį ir sekti daromą pažangą. Diagnostinio vertinimo programoje aprašyti tik tie mokinių tolesniam matematikos mokymuisi svarbūs gebėjimai, kuriuos galima ir tikslinga įvertinti diagnostiniais testais.

Šioje programoje aprašomos esminės matematikos turinio ir veiklos sritys, pagal kurias, toliau mokantis, formuojasi pamatiniai matematinio raštingumo gebėjimai, taip pat pateikiama mokinių kognityvinių gebėjimų aprašai ir mokinių matematinio gebėjimų požymių grupių aprėptys.

1.1. Matematikos mokymosi pasiekimų struktūrinės dalys

1.1.1. Matematikos mokymosi pasiekimų skirstymas pagal ugdymo turinio sritis

Matematikos diagnostinio vertinimo testais įvertinama 1–2 klasėse mokinių įgytos žinios, įgūdžiai, dalykiniai ir bendrieji matematikos gebėjimai

pagal penkias matematikos ugdymo turinio sritis:

- 1) skaičiai ir skaičiavimai;
- 2) reiškiniai, lygtys, nelygybės;
- 3) geometrija, matai ir matavimai;
- 4) statistika;
- 5) komunikavimas ir bendrosios problemų sprendimo strategijos.

Bendrosiose programose aprašyti mokymosi pasiekimai *Geometrijos* bei *Matų ir matavimų srityse* Diagnostinio vertinimo programoje yra sujungti ir aprašyti vienoje ugdymo turinio – *Geometrijos, matų ir matavimų* – srityje. Kaip ir 4 klasės standartizuotoje matematikos programoje, Diagnostinio vertinimo programoje išskiriama nauja ugdymo turinio sritis – *Komunikavimas ir bendrosios problemų sprendimo strategijos*. Joje aprašomi bendrieji mokinio matematiniai gebėjimai, t. y. kaip mokinys geba komunikuoti matematine kalba, taikyti matematikai būdingas mąstymo strategijas ir procedūras, nustatyti ir formuluoti problemas, jas tirti ir spręsti matematiniais metodais.

1 lentelė. Mokymosi pasiekimų skirstymas pagal matematikos ugdymo turinio sritis.

Matematikos ugdymo turinio sritys Diagnostinio vertinimo programoje	Matematikos ugdymo turinio sritys Bendrosiose programose
1. Skaičiai ir skaičiavimai	1. Skaičiai ir skaičiavimai
2. Reiškiniai, lygtys, nelygybės	2. Reiškiniai, lygtys, nelygybės
3. Geometrija, matai ir matavimai	3. Geometrija 4. Matai ir matavimai
4. Statistika	5. Statistika
5. Komunikavimas ir bendrosios problemų sprendimo strategijos	–

Diagnostinio vertinimo programoje aprašytose matematikos ugdymo turinio srityse yra išskiriamos veiklos sritys.

2 lentelė. Mokymosi pasiekimai pagal matematikos ugdymo turinio ir veiklos sritis

Turinio sritis	Veiklos sritis ir trumpas mokinio apibūdinimas (veiklos)
1. Skaičiai ir skaičiavimai	1.1. Skaičiai. Demonstruoja žinias apie skyriaus vienetus, atpažįsta ir nusako skaičiaus sandarą (kiek kiekvieno skyriaus vienetų sudaro dviženkliai natūralieji skaičiai), išreiškia natūraliuosius skaičius piešiniais, simboliais ar užrašo žodžiais. Pa-lygina ir išrikiuoja natūraliuosius skaičius eilės tvarka.
	1.2. Veiksmai su skaičiais. Atlieka skaičiavimus su natūraliaisiais skaičiais iki 100 (+, −, ·).
	1.3. Veiksmų su skaičiais taikymas. Sprendžia praktinio turinio uždavinius.
2. Reiškiniai, lygtys, nelygybės	2.1. Reiškinių reikšmių apskaičiavimas. Apskaičiuoja skaitinius reiškinius ar įrašo reiškinio veiksmo ženklą.
	2.2. Lygčių, nelygybių sprendimo pradmenys. Randa trūkstantą skaičių lygtyje ar nelygybėje.
3. Geometrija, matai ir matavimai	3.1. Plokštumos ir erdvės figūros. Įvardija, suskirsto geometrines figūras pagal tam tikrus požymius. Naudojasi neformaliomis koordinatinių sistemomis, nustatydamas taškų koordinatės plokštumoje.
	3.2. Tiesioginiai matavimai. Išmatuoja ilgus, suskaičiuoja pinigų, nurodo matavimo prietaisų rodmenis ir juos įvertina.
	3.3. Matai ir veiksmai su matiniais skaičiais. Smulkina ir stambina matavimo vienetus. Žino ir įvardija matus. Ieško, randa ir perskaito informaciją diagramose, švieslentėse ir pan. Sprendžia paprasčiausius praktinio turinio uždavinius. Skaičiuoja kubelius.
4. Statistika	Dažnių lentelių, diagramų skaitymas, duomenų interpretavimas. Susieja informaciją ir įterpia trūkstantą elementą. Išrenka reikalingą informaciją, atsako į nesudėtingus klausimus, daro išvadas.

5. Komunikavimas ir bendrosios problemų sprendimo strategijos	5.1. Matematinio teksto ar uždavinio sąlygos skaitymas, supratimas, vizualizavimas (piešinių, schemų naudojimas). Nustato ryšius tarp uždavinio sąlygoje pateiktų duomenų, atsirenka reikalingus duomenis, panaudoja netiesiogiai pateiktą informaciją. Pavaizduoja uždavinį schema.
	5.2. Uždavinio sprendimo pateikimas ar užrašymas. Vartoja tinkamus sprendimo ir užrašymo būdus, simbolius.
	5.3. Skaičiavimų rezultatų interpretavimas, išvadų darymas. Rezultatus sieja su uždavinio sąlyga.
	5.4. Dėsningumų radimas. Nustato skaičių sekos dėsningumus, objektus (skaičius, geometrines figūras) priskiria tam tikrai kategorijai.

1.1.2. Matematikos mokymosi pasiekimai pagal kognityvinių gebėjimų grupes

Antros klasės matematikos mokymosi pasiekimų patikrinimo diagnostinėmis užduotimis siekiama įvertinti mokinių gebėjimus pagal tris gebėjimų grupes: matematinės žinias ir supratimą, matematikos taikymą ir aukštesnius mąstymo gebėjimus.

3 lentelė. Matematikos mokymosi pasiekimai pagal kognityvinių gebėjimų grupes

Kognityvinių gebėjimų grupė	Trumpas apibūdinimas	Būdingi gebėjimai
Žinios ir supratimas	Pagrindinės žinios, kurios padeda atkartoti matematinės sąvokas ir suvokti pagrindinius faktus, skaičių ryšius, simbolius, erdvinius ryšius. Jos yra tolesnio prasmingo matematinio mąstymo pagrindas, kuris padeda spręsti įprastas, kasdienes realaus gyvenimo problemas	<p>Atkūrimas. Prisimena, atkuria pagrindines matematinės sąvokas, simbolius, apibrėžimus, skaičių sandarą ir savybes.</p> <p>Atpažinimas. Atpažįsta matematinius objektus (figūras, skaičius, reiškinius ir kt.). Atpažįsta lygiaverčius matematinius objektus (pvz., skirtingai pakreiptas geometrines figūras).</p> <p>Atrinkimas. Išrenka iš pateiktų variantų geometrines figūras, reiškinio reikšmes, lygties ar nelygybės sprendinį.</p> <p>Apskaičiavimas. Atlieka algoritmines sudėties, atimties, daugybos procedūras su natūraliaisiais skaičiais. Apskaičiuoja skaitinių reiškinių reikšmes. Palygina skaičius.</p> <p>Užrašymas. Žodžiais ar skaitmenimis užrašo natūraliųjų skaičių.</p> <p>Informacijos radimas. Išrenka informaciją iš diagramų, lentelių ir kitų informacijos šaltinių (pvz., švieslenčių, tvarkaraščių, kalendorių, grafikų). Pažįsta laikrodį. Skaito paprastas skales.</p>

Matematinės žinios ir supratimas – faktų (faktinių žinių), procedūrų ir sąvokų žinojimas, supratimas, algoritmo taikymas standartinėse situacijose.

Matematikos taikymas – mokinių gebėjimas pritaikyti matematinės žinias ir abstraktų supratimą, sprendžiant uždavinius ar atsakinėjant į klausimus, standartinio algoritmo taikymas gyvenimiškose arba nestandartinėse situacijose.

Aukštesnieji mąstymo gebėjimai – gebėjimas sprendžiant nestandartinius probleminius uždavinius kūrybiškai pasinaudoti žinomais matematikos faktais, procedūromis, strategijomis ar metodais. Sprendžiant probleminius uždavinius dažnai susiduriama su neapibrėžtomis probleminėmis situacijomis, kurias pirmiausia reikia ištyrinėti, po to aiškiai suformuluoti problemą, sukurti jos sprendimo modelį, atlikti reikalingas matematinės procedūras ir gautą sprendimą pagrįsti argumentais (probleminės situacijos terminais).

Diagnostinio vertinimo programoje aprašant, kokias žinias, įgūdžius, supratimą, mąstymo strategijas ir kt. demonstruoja mokinys, atsižvelgiama į jo kognityvinius gebėjimus (žr. 3 lentelę).

		<p>Matavimas. Naudojasi matavimo priemonėmis, nustato matmenis, tinkamai pasirenka ir taiko matavimo vienetus.</p> <p>Klasifikavimas, pertvarkymas, grupavimas. Klasifikuoja, grupuoja daiktus, figūras, skaičius, reiškinius pagal bendras savybes, teisingai sprendžia apie priklausymą vienai ar kitai grupei. Pagal nurodytą požymį teisingai priskiria objektą tam tikrai kategorijai.</p> <p>Iliustruojančių užduočių pavyzdžiai <i>1 priedo užduotys: 1, 2, 3, 4, 6, 7, 8, 12, 13, 14, 16, 17, 20.</i></p>
<p>Taikymas</p>	<p>Matematinių įrankių (sprendimo būdų, algoritmų, brėžimo bei matavimo įrankių ir t. t.) panaudojimas įvairiuose kontekstuose.</p> <p>Problemos ir kontekstai yra įprasti, pažįstami, standartiniai, kuriuos spręsti mokoma per pamoką, taikant atitinkamus būdus ir metodus.</p>	<p>Pasirinkimas. Sprendžia įprastus žinomo algoritmo uždavinius, pasirinkdamas veiksmingą operaciją, metodą, strategiją (pvz., sprendžia lygtį spėjimo būdu, apskaičiuoja, stačiakampio perimetrą gyvenimiškose situacijose).</p> <p>Pavaizdavimas. Vienaip pateiktą informaciją pavaizduoja kitu būdu (baigia pildyti diagramą, lentelę, piešia schemą).</p> <p>Modeliavimas. Sukuria tinkamą modelį (pvz., skaitinį reiškinį) įprastam uždaviniui spręsti.</p> <p>Įgyvendinimas. Laikosi matematinių instrukcijų ir jas įvykdo. Nubraižo nurodytų matmenų figūrą. Pavaizduoja laikrodžio rodykles ir pan.</p> <p>Pritaikymas. Naudojasi duomenimis iš schemos, lentelės, kalendoriaus, švieslentės, diagramos. Smulkina ar stambina matinius vienetus.</p> <p>Pateikimas. Pateikia (paaiškina) uždavinio sprendimą, tinkamais būdais jį užrašo. Atsako į klausimus, užrašo uždavinio sprendimą, atsakymą ir (ar) išvadas taip, kad kiti galėtų juos suprasti ir įvertinti.</p> <p>Iliustruojančių užduočių pavyzdžiai <i>1 priedo užduotys: 9; 10; 11; 15; 18; 19; 21; 22; 23; 24; 25; 26; 27.1; 27.2; 27.3; 28; 29; 30; 31; 34, 35.</i></p>
<p>Aukštesnieji mąstymo gebėjimai</p>	<p>Gebėjimas analizuoti, sistematinti, vertinti ir kūrybiškai taikyti įgytas žinias nestandartinėse kontekstinėse gyvenimiškose situacijose</p>	<p>Analizė. Nustato ir apibūdina ryšį tarp objektų matematinėse situacijose arba naudojami juo. Palygina ir suderina skirtingai pateiktus tuos pačius duomenis. Iš pateiktos informacijos daro pagrįstas išvadas.</p> <p>Pritaikymas. Matematinio mąstymo ir problemų sprendimo rezultatus pritaiko platesniame nestandartiniame kontekste, vartodamas bendresnius ir plačiau taikomus terminus.</p> <p>Integravimas ir sintezė. Derina įvairias matematinės procedūras, siekdamas gauti rezultatus, ir jungia juos, siekdamas tolesnių rezultatų. Sieja žinių elementus.</p> <p>Argumentavimas ir pagrindimas. Remdamasis žinomais matematiniais faktais, algoritmais, arba praktiškai nustato teiginio teisingumą ar klaidingumą. Geba pagrįsti atsakymą, remdamasis matematiniais rezultatais ar savybėmis.</p> <p>Problemų sprendimas. Sprendžia problemas, su kuriomis, tikėtina, mokiniai anksčiau nebuvo susidūrę, t. y. pasirenka veiksmingas strategijas neįprastose situacijose. Taiko matematinės procedūras nepažįstamame kontekste. Pritaiko matematinius modelius ar taisykles nestandartinėse situacijose konkrečiu atveju (pvz., spėjimo būdu randa nelygybės sprendinį).</p> <p>Dėsningumų atpažinimas. Nustato dėsniumus. Priskiria objektą tam tikrai grupei.</p> <p>Iliustruojančių užduočių pavyzdžiai <i>1 priedo užduotys: 5; 27.4; 32; 33; 36.</i></p>

1.1.3. Matematikos mokymosi pasiekimų požymiai

Pradinio ir pagrindinio ugdymo bendrojoje programoje (2008 m.) mokinių matematikos pasiekimai aprašyti trimis lygiais: patenkinamu, pagrindiniu ir aukštesniu. Matematikos diagnostinio vertinimo programoje mokinių pasiekimai detalai aprašyti pagal tris mokymosi pasiekimų požymių grupes (žr. 4 lentelę).

4 lentelė. Matematikos mokymosi pasiekimų požymių grupės

Mokymosi pasiekimų požymių grupės	Trumpas matematikos mokymosi pasiekimų požymių apibūdinimas
<p>Pirma grupė</p>	<p>Matematikos mokymosi pasiekimai priskiriami pirmai požymių, kurių visuma patvirtina minimalią mokinio mokymosi pasiekimų atitiktį Bendrosioms programoms, grupei, jeigu: mokinys atpažįsta, įvardija ir palygina skaičius, atlieka algoritmines sudėties, atimties procedūras (nesudarydamas ir neišskaidydamas dešimties) su natūraliaisiais skaičiais iki 100. Atpažįsta ir įvardija plokštumos geometrinės figūras. Nurodo matavimo prietaisų (ilgio, laiko, masės) rodmenis, išreikštus sveikaisiais skaičiais. Sprendžia paprasčiausius, mokiniui artimo, pažįstamo konteksto uždavinius sumai rasti, kai informacija sąlygoje pateikiama tiesiogiai, mokiniui įprastu būdu.</p> <p>Jeigu mokinio mokymosi pasiekimai atitinka mažiau negu 60 proc. pirmos grupės požymių ir nėra kompensuojami antros grupės požymiais, tai reiškia, kad mokinys nėra pasirengęs tolesniam sėkmingam mokymuisi, ir jam būtina nuosekli bei tikslinga mokymosi pagalba.</p> <p>Iliustruojančių užduočių pavyzdžiai: <i>1 priedo užduotys: 1; 2; 3; 4; 6; 7; 8; 9; 10; 12</i></p>
<p>Antra grupė</p>	<p>Matematikos mokymosi pasiekimai priskiriami antrai požymių, kurių visuma patvirtina pakankamą mokinio pasiekimų atitiktį Bendrosioms programoms, grupei, jeigu: mokinys atlieka algoritmines sudėties, atimties (sudarydamas ir išskaidydamas dešimtis), daugybos (daugybės lentelė iš 1, 2, 3, 4, 5) procedūras ir apskaičiuoja skaitinių reiškinių reikšmes su natūraliaisiais skaičiais iki 100. Spėjimo būdu sprendžia lygtį. Nurodo termometro rodmenis, pažymi laikrodžio rodomas valandas, išreikštus sveikaisiais skaičiais. Nubrėžia nurodytų matmenų figūrą (atkarpa). Naudojasi duomenimis iš diagramos. Sprendžia paprasčiausius mokiniui artimo, pažįstamo konteksto uždavinius skirtumui rasti, skaičių padidinti ir (ar) sumažinti keliais vienetais, kai informacija sąlygoje pateikiama tiesiogiai, mokiniui įprastu būdu.</p> <p>Jeigu mokinio mokymosi pasiekimai atitinka mažiau negu 60 proc. pirmos ir antros grupės požymių ir nėra kompensuojami trečios grupės požymiais, tai reiškia, kad mokinys nepakankamai pasirengęs tolesniam sėkmingam mokymuisi, ir jam reikalinga tikslinga mokymosi pagalba.</p> <p>Iliustruojančių užduočių pavyzdžiai: <i>1 priedo užduotys: 11; 19; 21; 23; 27.1; 27.2; 27.4; 28; 30.</i></p>
<p>Trečia grupė</p>	<p>Matematikos mokymosi pasiekimai priskiriami trečiai požymių, kurių visuma patvirtina, jog mokinio pasiekimai visiškai atitinka Bendrąsias programas, grupei.</p> <p>Iliustruojančių užduočių pavyzdžiai: <i>1 priedo užduotys: 24; 25; 27.3; 27.5; 29; 31; 32; 33; 34; 35; 36.</i></p>

1.2. Mokymosi pasiekimų vertinimo diagnostinio testo struktūrinių dalių proporcijos

Antros klasės mokinių matematikos gebėjimams nustatyti rengiami diagnostiniai vertinimo įrankiai: diagnostinio vertinimo programa, diagnostiniai testai (žr. 1 priedą) ir jų vertinimo instrukcijos (žr. 2 priedą). Sudarant diagnostinius testus, laikomasi sutartų proporcijų (žr. 5, 6, 7 lenteles) pagal matematikos ugdymo turinio sritis, kognityvinių gebėjimų grupes ir mokymosi pasiekimų požymių grupes. Šios proporcijos atskiruose diagnostiniuose testuose gali būti nesmarkiai (± 5 proc.) koreguojamos, atsižvelgiant į numatomą testo taškų, skiriamų už teisingai atliktas užduotis, skaičių. Galimų surinkti taškų skaičius, atsižvelgiant į diagnostinio testo trukmę (45 min.), numatomas maždaug 35–40 taškų.

5 lentelė. Diagnostinio matematikos testo 2 klasei užduočių paskirstymas (proc.) pagal ugdymo turinio sritis

Matematikos ugdymo turinio sritys	Iš viso (proc.)
1. Skaičiai ir skaičiavimai	50
2. Reiškiniai, lygtys, nelygybės	5
3. Geometrija, matai ir matavimai	35
4. Statistika	5
5. Komunikavimas ir bendrosios problemų sprendimo strategijos	5
Iš viso	100

6 lentelė. Diagnostinio matematikos testo 2 klasei užduočių paskirstymas (proc.) pagal kognityvinių gebėjimų grupes

Matematinės žinios ir supratimas	Matematikos taikymas	Aukštesnieji mąstymo gebėjimai
40	50	20

7 lentelė. Diagnostinio matematikos testo 2 klasei užduočių paskirstymas (proc.) pagal matematikos mokymosi pasiekimų požymių grupes

Pirma požymių grupė	Antra požymių grupė	Trečia požymių grupė
40	20	40

2. ANTROS KLASĖS MOKINIŲ MATEMATIKOS MOKYMO SI PASIEKIMŲ APRĖPTYS

Mokinių matematikos mokymosi pasiekimai aprašomi pagal mokymosi pasiekimų požymius (žr. 8 lentelę). Lentelėje pateikiami esminiai matematikos turinio ir veiklos sritims būdingi mokinių matematiniai gebėjimai, kuriuos galima tikrinti testais. Diagnostinėje mokinių pasiekimų vertinimo programoje vartojami šie užduoties sunkumą nusakantys terminai:

- **paprasciausiai uždaviniais** vadinami uždaviniai, kuriuos sprendžiant reikia atlikti vieną standartinę operaciją ar pritaikyti žinomą algoritmą;
- **paprastais uždaviniais** vadinami uždaviniai, kuriuos sprendžiant reikia suderinti ir atlikti dvi standartines operacijas ar algoritmus;
- **nesudėtingais uždaviniais** vadinami tokie uždaviniai, kuriuos sprendžiant reikia suderinti ir atlikti tris keturias operacijas ar algoritmus.

Pagal analogiją su uždavinio sunkumo apibrėžimu reikia suprasti ir kitus žodžių junginius su žodžiais: paprasčiausias, paprastas ir nesudėtingas. Pavyzdžiui, paprasčiausias klausimas gali būti suprantamas kaip standartinis, prilygstantis paprasčiausiam uždaviniui; nesudėtingas reiškinys – reiškinys, apskaičiuojamas 3–4 veiksmis ir pan.

8 lentelė. Antrojų mokymosi pasiekimų atitikties matematikos Bendrojoje programoje numatytiems gebėjimams, žinioms ir supratimui vertinimo požymiai

		Mokinių pasiekimų vertinimo požymių grupės		
		Pirma požymių grupė	Antra požymių grupė	Trečia požymių grupė
Turinio sritis Veiklos sritys		1. Skaičiai ir skaičiavimai		
	1.1. Skaičiai	<p>Perskaito ir užrašo natūraliuosius skaičius iki 100. Žino skaičiaus vietą skaičių eilėje, kai duoti gretimi skaičiai. (žr. 1 priedo 8 uždavinį)</p> <p>Susieja piešinyje pavaizduotus objektus su duotu skaičiumi</p> <p>Palygina du natūraliuosius skaičius iki 100, įrašo tarp jų ženklus $<$, $>$, $=$.</p> <p>Nurodo didžiausią ar mažiausią; didesnį ar mažesnį iš duotų natūraliųjų skaičių iki 100. (žr. 1 priedo 1 uždavinį)</p> <p>Užrašo duotam skaičiui gretimus skaičius iki 100. (žr. 1 priedo 3 uždavinį)</p>	<p>Iliustruoja natūraliojo skaičiaus iki 100 sandarą ir atvirkščiai. (žr. 1 priedo 23 uždavinį)</p> <p>Suskaičiuoja ir užrašo duotų objektų skaičių.</p> <p>Nurodo didesnį ar mažesnį skaičių tarp duotųjų natūraliųjų skaičių 100 ribose.</p> <p>Užrašo natūraliuosius skaičius didėjančia tvarka. (žr. 1 priedo 22 uždavinį)</p>	<p>Žino skaičiaus vietą skaičių eilėje, kai nurodyti gretimi skaičiai (pvz., skaičių ašyje). (žr. 1 priedo 25 uždavinį)</p> <p>Nurodo, kiek vienetų ir kiek pilnų dešimčių sudaro dviženklį natūralųjį skaičių.</p> <p>Įvardija skaitmens priklausomybę skaičiaus skyriui.</p> <p>Parašo nurodytą ar didžiausią arba mažiausią natūralųjį skaičių iš duotų skaitmenų. (žr. 1 priedo 35 uždavinį)</p> <p>Užrašo natūraliuosius skaičius mažėjančia tvarka.</p>
1.2. Veiksmai su skaičiais	<p>Sudeda ir atima natūraliuosius skaičius iki 100, neperžengdamas dešimties ir (ar) apvalių dešimčių. (žr. 1 priedo 2, 7 ir 13 uždavinius)</p> <p>Atrenka sudėties ar atimties veiksmą iliustruojantį piešinį ir atvirkščiai.</p>	<p>Sudeda ir atima natūraliuosius skaičius iki 100, peržengdamas dešimtį (du trys dėmenys, vienas du atėminiai). (žr. 1 priedo 17 uždavinį)</p> <p>Daugina 2, 3, 4, 5 iš vienaženklį skaičiaus ir 10. (žr. 1 priedo 16 uždavinį)</p> <p>Sudėties, atimties veiksmus pavaizduoja piešiniu ir atvirkščiai.</p>	<p>Sudeda ir atima dviženklis natūraliuosius skaičius ($25 + 38$) iki 100 (dėmenų skaičius nesvarbus)</p> <p>Remdamasis daugybos lentele dalija į lygias 2, 3, 4, 5 ir 10 dalių</p> <p>Vienaženklį skaičių daugybą pakeičia vienodų dėmenų suma, o vienodų dėmenų sumą – daugybos veiksmu.</p> <p>Daugybos veiksmus pavaizduoja piešiniu, schema ir atvirkščiai.</p> <p>Suvokia, užrašo ar pavaizduoja ryšį tarp sudėties ir atimties, daugybos ir dalybos veiksmų.</p>	

<p>1.3. Veiksmų su skaičiais taikymai</p>	<p>Sprendžia paprasčiausius praktinio turinio uždavinius sumai ar skirtumui rasti. (žr. 1 priedo 10 uždavinį)</p>	<p>Sprendžia paprasčiausius praktinio turinio uždavinius, nustato kiek vienetų skiriasi dydžiai, skaičių padidina ar sumažina keliais vienetais. (žr. 1 priedo 19, 21 ir 27.1 uždavinius)</p>	<p>Sprendžia paprastus praktinio turinio uždavinius sumai ar skirtumui rasti, skaičių padidina ar sumažina keliais vienetais. (žr. 1 priedo 27.2, 27.3, 27.4 ir 27.5 uždavinius)</p>
<p>Turinio sritis Veiklos sritys</p>	<p>2. Reiškiniai, lygtys, nelygybės</p>		
<p>2.1. Reiškinių reikšmių apskaičiavimas</p>		<p>Laikosi veiksmų atlikimo tvarkos, apskaičiuodamas paprastų skaitinių reiškinių reikšmę iki 20. (žr. 1 priedo 20 uždavinį) Įrašo trūkstatą veiksmo ženklą reiškinyje (+; -).</p>	<p>Laikosi veiksmų atlikimo tvarkos, apskaičiuodamas paprastų skaitinių reiškinių reikšmę. Įrašo trūkstatą veiksmo ženklą reiškinyje (\times; $:$).</p>
<p>2.2. Lygčių ir nelygybių sprendimo pradmenys</p>	<p>Atspėja langelio vietoje esantį skaičių, kai duota lygybė ($a * \square = b$, kai \square – vienaženklis skaičius, a ir b – maži natūralieji skaičiai, * atitinka +, -), neperžengdamas dešimties. (žr. 1 priedo 5 uždavinį) Nurodo, ar nelygybė ($2 < 5$) yra teisinga.</p>	<p>Atspėja langelio vietoje esantį skaičių, kai duota lygybė ($a * \square = b$, kai \square – vienaženklis skaičius, a ir b – maži natūralieji skaičiai, * atitinka +, -), peržengdamas dešimtį. Palygina paprasčiausio skaitinio reiškinio reikšmę su natūraliuoju skaičiumi, įrašydamas ženklus $<$, $=$, $>$ ($2 + 5 \quad 6$).</p>	<p>Spėjimo ar atrinkimo ir tikrinimo būdu nustato, ar skaičius yra nelygybės $a * \square < b$ arba $a * \square > b$ (* atitinka +, -; a ir b yra natūralieji skaičiai) sprendinys. (žr. 1 priedo 32 uždavinį) Nurodo, ar nelygybė ($2 + 2 < 5$) yra teisinga. Palygina du paprasčiausius skaitinius reiškinius, įrašydamas ženklus $<$, $=$, $>$ $2 + 5 \quad 2 + 4$</p>
<p>Turinio sritis Veiklos sritys</p>	<p>3. Geometrija, matai ir matavimai</p>		
<p>3.1. Plokštumos ir erdvės figūros</p>	<p>Atpažįsta ir įvardija atkarpą, kvadratą, stačiakampį, trikampį, skritulį. (žr. 1 priedo 4 ir 6 uždavinius) Braižo trikampį, keturkampį Pavaizduoja ar nurodo daiktų tarpusavio padėtį, naudodamas žodžius: virš, po, vidury, šalia. (žr. 1 priedo 15 uždavinį)</p>	<p>Braižo atkarpą. Pavaizduoja ar nurodo daiktų tarpusavio padėtį, naudodamas žodžius: dešinėje, kairėje, už, prieš Naudodamasis neformaliomis koordinatinių sistemomis, nustato objekto koordinates plokštumoje.</p>	<p>Atpažįsta ir įvardija kvadrato, stačiakampio, trikampio elementus Atpažįsta ir įvardija kubą ir rutulį. Suskirsto geometrines figūras pagal tam tikrus požymius. (žr. 1 priedo 30 uždavinį)</p>

		<p>Sprendžia paprasčiausius praktinio turinio uždavinius, taikydamas žinias apie geometrines figūras (pvz., tūrio uždaviniai be matavimo vienetų)</p>	<p>Pateikia daiktų pavyzdžių, kurie savo forma priima kvadratą, stačiakampį, trikampį, skritulį, kubą ir rutulį. Braižo stačiakampį, kvadratą. (žr. 1 priedo 24 uždavinį) Apskaičiuoja statinį sudarančių kubelių skaičių.</p>
<p>3.2. Matai, matavimai ir veiksmai su matiniais skaičiais</p>	<p>Nurodo pinigų – € ir ct – matavimo vienetus. Žino matavimo vienetų sąryšius tarp € ir ct ir juos palygina (<, =, >). (žr. 1 priedo 11 ir 18 uždavinius) Be matavimo įrankių įvertina aplinkos daiktų ilgį. Žiūrėdamas į pavaizduotą laikrodį, svarstyklės, liniuotę, nurodo jų rodmenis, išreikštus natūraliais skaičiais. Nurodo įrankius ir buitinius prietaisus, kuriais galima išmatuoti įvairius dydžius ar objektų parametrus. (žr. 1 priedo 9 ir 12 uždavinius) Sudeda ir atima dydžius (pinigų), išreikštus vieniais ir (ar) sudėtiniais matiniais skaičiais.</p>	<p>Nurodo ilgio – cm, m – matavimo vienetus. Žino matavimo vienetų sąryšius tarp m ir cm ir juos palygina (<, =, >). Nubrėžia nurodyto ilgio atkarpą, kurios ilgis išreiškiamas natūraliuoju centimetrų skaičiumi. Išmatuoja nurodyto objekto ilgį. Žiūrėdamas į pavaizduotą termometrą (teigiama temperatūra), nurodo ar pažymi jų rodmenis. Laikrodyje pažymi nurodytą laiką, išreikštą lygiomis valandomis.</p>	<p>Nurodo šių dydžių matavimo vienetų: talpos – l; masės – kg; laiko – h, para; temperatūros – laipsniai (Celsijaus). Smulkina ar stambina pinigų ir ilgio matavimo vienetų (m ir cm, € ir ct) (žr. 1 priedo 28 ir 31 uždavinius) Be matavimo įrankių įvertina aplinkos daiktų ilgį, kai duotos papildomos sąlygos (ilgesnis už a, bet trumpesnis už b). Žiūrėdamas į pavaizduotą laikrodį (10:30), termometrą (neigiama temperatūra), nurodo ar pažymi jų rodmenis. Sudeda ir atima dydžius (ilgio), išreikštus vieniais ir (ar) sudėtiniais matiniais skaičiais. Sprendžia paprasčiausius praktinio turinio uždavinius, kuriuose reikia naudoti įvairių matavimų rezultatus (plotas, perimetras be sąvokų: kokią kelią nueis, kiek langelių užims, statinį sudarančių kubelių skaičius). (žr. 1 priedo 26 uždavinį)</p>

Turinio sritis Veiklos sritys	4. Statistika		
4. Dažnių lentelių, diagramų skaitymas, duomenų interpretavimas, išvadų darymas	Suskaičiuoja objektus ir baigia brėžti stulpelių diagramoje.	Remdamasis dažnių lentele, stulpeline diagrama atrenka reikiamą tiesiogiai pateiktą informaciją ir atsako į paprasčiausius klausimus. <i>(žr. 1 priedo 14 uždavinį)</i> Atrenka stulpeline diagrama pateiktus duomenis ir juos įrašo į dažnių lentelę ir atvirkščiai.	Remdamasis dažnių lentele, stulpeline diagrama, atrenka reikiamą tiesiogiai pateiktą informaciją ir atsako į paprastus klausimus. <i>(žr. 1 priedo 29 uždavinį)</i> Atpažįsta tuos pačius duomenis, pateiktus lentelėje ir stulpeline diagrama
Turinio sritis Veiklos sritys	5. Komunikavimas ir bendrosios problemų sprendimo strategijos		
5.1. Matematinio teksto ar uždavinio sąlygos skaitymas, supratimas, vizualizavimas (piešinių, schemų naudojimas)			Nustato, kuris piešinys (schema) atitinka uždavinio sąlygą ir atvirkščiai, kai sąlygoje pateiktų duomenų skaičius ne didesnis kaip du. Sprendžia paprasčiausius uždavinius, kai duomenys sąlygoje pateikti netiesiogiai. Nustato, kokios informacijos trūksta tam, kad galėtų išspręsti uždavinį. <i>(žr. 1 priedo 33 ir 34 uždavinius)</i>
5.2. Skaičiavimų rezultatų interpretavimas, išvadų darymas			Uždavinio sprendimo rezultatus sieja su uždavinio sąlyga ir pateikia teisingą išvadą. <i>(žr. 1 priedo 36 uždavinį)</i>
5.3. Mąstymas pagal analogiją (perkėlimas), dėsningumų radimas		Nustato paprasčiausią dėsningumą, pateiktą natūraliaisiais skaičiais arba piešiniu, ir juo pasinaudoja, ieškodamas trūkstamo skaičiaus ar piešinio sekos elemento.	Nustato paprastą dėsningumą, pateiktą natūraliaisiais skaičiais arba piešiniu, ir juo pasinaudoja, ieškodamas trūkstamų skaičių ar piešinio sekos elementų.

3. MATEMATIKOS MOKYMO SI PASIEKIMŲ DIAGNOSTINIO VERTINIMO INSTRUMENTŲ CHARAKTERISTIKOS

Diagnostiniam matematikos mokymosi pasiekimų vertinimui (testavimui) naudojami įvairių formatų uždaviniai:

- pasirenkamojo atsakymo;
- trumpo atsakymo;
- trumpo sprendimo;
- išsamaus sprendimo.

Pasirenkamojo atsakymo uždaviniai. Tai uždaviniai, kai kartu su uždavinio sąlyga pateikiami ir keli pasirenkamieji atsakymai: vienas iš jų teisingas, o kiti klaidingi (distraktoriai). Pasirenkamojo atsakymo uždavinys laikomas išspręstu, kai pasirinktas teisingas atsakymas. Pasirenkamojo atsakymo uždavinių pavyzdžiai pateikti (žr. 1 priedo 6 ir 30 uždavinius).

Trumpo atsakymo ir trumpo sprendimo uždaviniai. Tai vieno ar dviejų žingsnių uždaviniai, kai mokinys turi užrašyti tik teisingą atsakymą, ar reikalaujantys minimalaus sprendimo (parodyti, kaip gautas atsakymas) (žr. 1 priedo 4, 5 ir 10 uždavinius).

Išsamaus sprendimo uždaviniai. Tai kelių žingsnių uždaviniai, kurių sąlygose papildomai prašoma nurodyti sprendimą, pagrįsti teiginį. Šalia uždavinio parašomi taškai, kurie padeda suprasti, kiek uždavinio sprendimo žingsnių turi pademonstruoti mokinys (žr. 1 priedo 27.2 ir 36 uždavinius).

Struktūrizuoti uždaviniai. Tai uždaviniai, kurių pradžioje pateikiama įvadinė informacija, o vėliau – su ja susiję klausimai. Pirmieji klausimai sudaromi taip, kad juose užkoduota ar pateikta informacija galima būtų galima pasinaudoti ieškant atsakymo į tolesnius klausimus. Struktūrizuotuose uždaviniuose derinami pasirenkamo atsakymo, trumpo ir išsamaus atsakymo, taip pat sprendimo ar pagrindimo reikalaujantys klausimai (žr. 1 priedo 27.1, 27.2, 27.3, 27.4 ir 27.5 uždavinius).

PRIEDAI

1 Apibrėžk **mažiausią** skaičių. 42 59 37 24

2 Apskaičiuok. $20 + 70 = \square$

3 Įrašyk gretimus skaičius.

4 Parašyk šios figūros pavadinimą.

5 Į langelį įrašyk uždengtą skaičių. $16 + \square = 20$

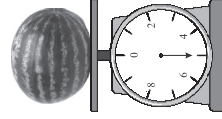
6 Kur pavaizduota atkarpa? *Apibrauk raidę.*

7 Apskaičiuok. $25 + 14 = \square$

8 Į langelį įrašyk skaičių keturiasdešimt šeši.

9 Kiek sveria arbūzas?

Atsakymas: _____ kg

10 Asta nupiešė 6 , Olė – 4. Kiek iš viso nupiešė abi mergaitės?

Atsakymas: _____

11 Kuris berniukas turi daugiau pinigų? *Apibrauk jo vardą.*

Ignas

Linus

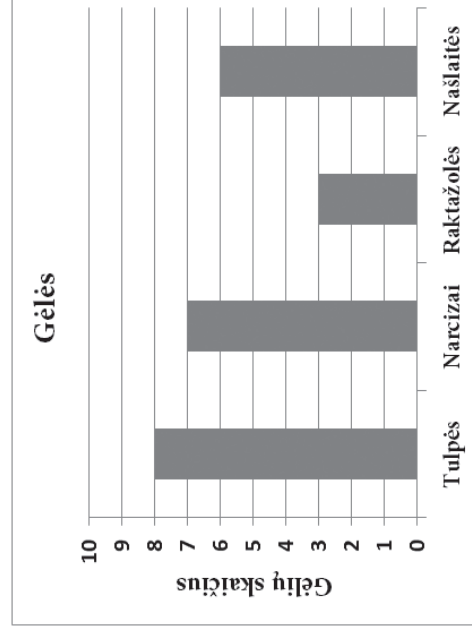
12 Kiek valandų rodo laikrodis?

Atsakymas: _____ val.

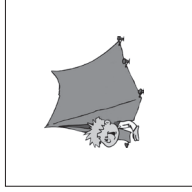
13 Apskaičiuok. $24 - 8 =$

14 Diagramoje pavaizduota, kiek gėlių auga sode. Kiek našlaičių auga sode?

Atsakymas: _____

15 Tiesiai virš palapinės nupiešk saulę.

16 Apskaičiuok. $7 \times 4 =$

17 Apskaičiuok. $15 + 7 + 10 =$

18 Palygink įrašydamas ženklą $<$, $=$ arba $>$.

100 ct 5 Eur

19 Patricijos šeimos nariai gavo sąskaitą už pokalbių telefoną. Į lentelę įrašyk, kiek Eurų turi sumokėti visa šeima.

Patricija	10 Eur
Mama Neringa	22 Eur
Tėtis Stasys	25 Eur
Iš viso sumokėti:	

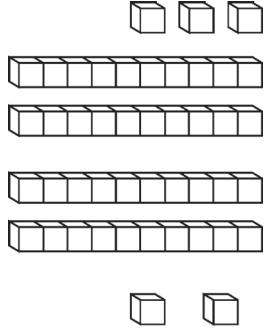
20 Apskaičiuok. $10 - 4 \times 2 =$

21 Luka turi persukti per šokdynę 20 kartų. 15 kartų jau persuko. Kiek kartų jai dar liko persukti per šokdynę?

Atsakymas: _____

22 Surašyk skaičius 13, 31, 33, 30 nuo mažiausio iki didžiausio. _____

23 Kiek kubelių pavaizduota?

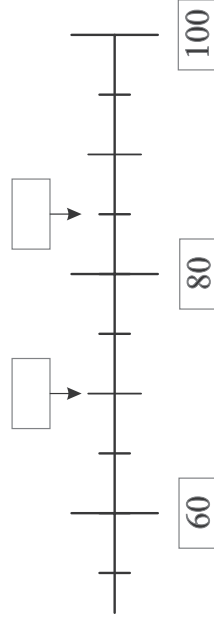

Atsakymas: _____

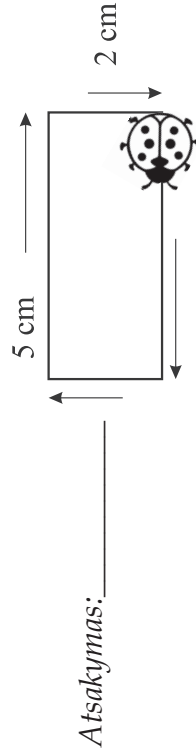
24 Nubraižyk kvadratą.

25 Į langelius įrašyk skaičius, atitinkančius skalės padalus.

26 Koki kelią nuėjo boružėlė, kol sugrižo į tą pačią vietą?

Atsakymas: _____

27 Tomas, Jonas ir Agnė cukrainėje pirko skanėstus.

„Grybukas“ 40 ct.

„Medutis“ 20 ct.

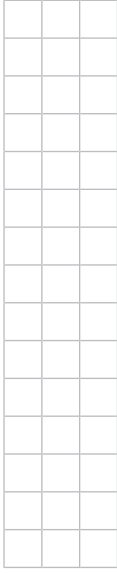
„Naminis sausainis“ 15 ct.

27.1 Keliais centais vienas „Medutis“ pigesnis už „Grybuką“ ?

Atsakymas: _____ ct

27.2 Kiek kainuoja trys „Naminiai sausainiai“ ? Parašyk veiksmą.

Atsakymas: _____ ct

27.3 Tomas nusipirko skanėstų. Kiek pinigų jis sumokėjo?

Atsakymas: _____ ct

27.4 Jonas skanėstams išleido 55 ct. Jam liko 40 ct. Kiek pinigų jis turėjo iš pradžių?

Atsakymas: _____ ct

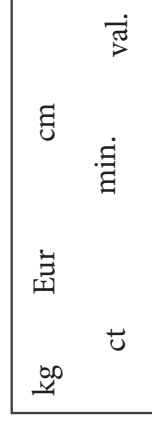
27.5 Agnė nusipirko skanėstų už 50 ct. Į langelius įrašyk, kiek kurių skanėstų ji pirko.

Medutis

Grybukai

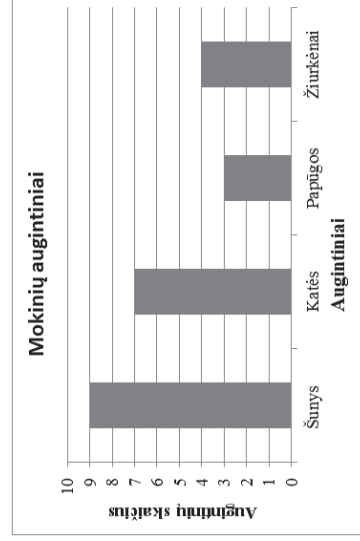
Naminis

28 Apibrauk, kuo matuojame laiką.

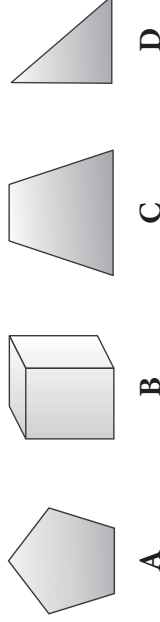

29 Keliomis katėmis vaikai augina daugiau, negu žiurkėnų?

Atsakymas: _____

30 Kuri figūra čia netinka? *Apibrauk raidę.*

31 Parašyk, kiek bus centimetrų. $1\text{ m } 20\text{ cm} = \underline{\hspace{2cm}}\text{ cm}$

32 Kuris skaičius pasislėpęs po ? Apibrauk raidę. $14 - \text{☀} < 3$

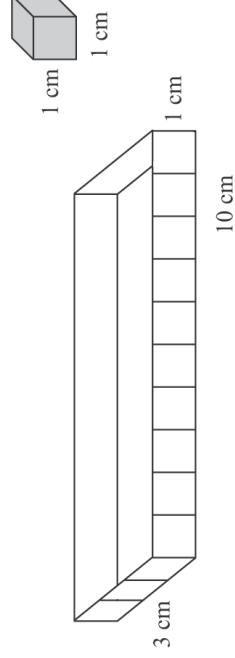
A	B	C	D
9	10	11	12

33 ir kainuoja 30 Eur. kainuoja 20 Eur. Kiek kainuos ?

Atsakymas: _____

34 Rokas turi sudėti kubelius į dėžutę. Kiek kubelių tilps?

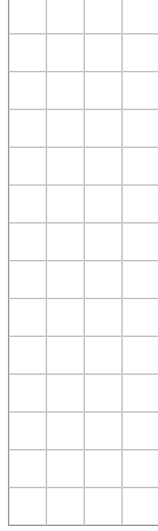

Atsakymas: _____

35 Kortelėse parašyti skaitmenys. Sudaryk iš jų didžiausią dviženklį skaičių. To paties skaitmens kartoti negalima.

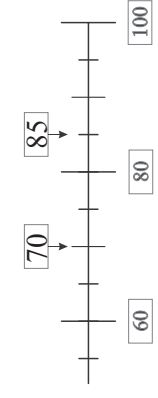
Atsakymas:

36 Vaidas turėjo penkias monetas po 20 ct. Nusipirko dvi bandeles už 70 ct. Ar Vaidui užteks pinigų nusipirkti sąsiuvinį už 35 ct? *Užrašyk sprendimą.*

Atsakymas: _____

MATEMATIKOS DIAGNOSTINIO TESTO VERTINIMO INSTRUKCIJA

Užd. nr.	Sprendimas/atsakymas	Taškai	Vertinimas
1.	Apibrėžtas skaičius 24.	1	Už apibrėžtą tinkamą skaičių.
2.	90	1	Už teisingą atsakymą.
3.	60, 62	1	Už įrašytus abu tinkamus skaičius.
4.	Trikampis	1	Už teisingą figūros pavadinimą.
5.	$16 + 4 = 20$	1	Už įrašytą tinkamą skaičių.
6.	Apibraukta raidė D.	1	Už apibrauktą tinkamą raidę.
7.	39	1	Už teisingą atsakymą.
8.	46	1	Už įrašytą tinkamą skaičių.
9.	5	1	Už teisingą atsakymą.
10.	10 arba 10 boružėlių.	1	Už teisingą atsakymą.
11.	Apibrauktas vardas Linas.	1	Už apibrauktą tinkamą vardą. Jeigu apibrauktos monetos (2 Eur ir 5 ct), taškas skiriamas.
12.	3 arba 15, arba 3:00, arba 15:00	1	Už teisingą atsakymą.
13.	16	1	Už teisingą atsakymą.
14.	6 arba 6 našlaitės	1	Už teisingą atsakymą.
15.	Virš palapinės nupiešta saulė	1	Už tinkamoje paveikslėlio vietoje nupieštą saulę.
16.	28	1	Už teisingą atsakymą.
17.	32	1	Už teisingą atsakymą.
18.	$100 \text{ ct} < 5 \text{ Eur}$		Už įrašytą tinkamą ženklą.
19.	Į lentelę įrašytas skaičius 57.	1	Už teisingą atsakymą.
20.	2	1	Už teisingą atsakymą.
21.	5 arba 5 kartus	1	Už teisingą atsakymą.
22.	13, 30, 31, 33	1	Už tinkama tvarka surašytus visus skaičius.
23.	45 arba 45 kubeliai	1	Už teisingą atsakymą.
24.	Nubraižytas kvadratas.	1	Už teisingai nubraižytą kvadratą. Jeigu kvadratas nubraižytas be liniuotės, bet kraštinių ilgis vienodas, taškas skiriamas.
25.		2	1 taškas skiriamas už tinkamoje skalės vietoje įrašytą skaičių 70. 1 taškas skiriamas už tinkamoje skalės vietoje įrašytą skaičių 85 .
26.	14	1	Už teisingą atsakymą.
27.1	20	1	Už teisingą atsakymą.
27.2	$15 + 15 + 15 = 45$ arba 1) $15 + 15 = 30$, 2) $30 + 15 = 45$ arba $3 \times 15 = 45$ ar $15 \times 3 = 45$	2	2 taškai skiriami už teisingą strategiją ir skaičiavimus. Jeigu teisinga sprendimo strategija, bet yra skaičiavimo klaidų, skiriamas 1 taškas. Jeigu sprendimo nėra, bet parašytas teisingas atsakymas, skiriamas 1 taškas.
27.3	70	1	Už teisingą atsakymą.
27.4	95	1	Už teisingą atsakymą.

27.5	Medutis - 1, Grybukai - 0, Naminis - 2	1	Už teisingai įrašytus pirkto skanėstų kiekius . Jeigu prie „Grybukų“ nulis neparašytas, taškas skiriamas. Jeigu būtų parašyta žodžiais (vienas, du...), skiriamas 1 taškas.
28.	Apibrauk val. ir min.	1	Už apibrauktus abu laiko matavimo vienetus.
29.	3 arba 3 katėmis	1	Už teisingą atsakymą.
30.	Apibraukta raidė B	1	Už apibrauktą tinkamą raidę.
31.	1 m 20 cm = 120	1	Už teisingą atsakymą.
32.	Apibraukta raidė D.	1	Už apibrauktą tinkamą raidę. Jeigu atsakymas įrašytas į ženklo vidurį, taškas skiriamas.
33.	20 arba 20 Eur	1	Už teisingą atsakymą.
34.	30 arba 30 kubelių.	1	Už teisingą atsakymą.
35.	43	1	Už teisingą atsakymą.
36.	1) $5 \times 20 = 100$ (ct) 2) $100 - 70 = 30$ (ct) Atsakymas: neužteks, pritrūks 5 ct arba neužteks.	1	Už teisingą išvadą, pagrįstą sprendimu. Jeigu parašytas sprendimas be išvados arba išvada be sprendimo, taškas neskiriamas. Daugyba gali būti žymima tašku.

Iš viso galima surinkti 42 taškus.

3 PRIEDAS

DIAGNOSTINIO TESTO CHARAKTERISTIKOS

MATEMATIKOS DIAGNOSTINIO TESTO CHARAKTERISTIKOS

Užduočių ir taškų pasiskirstymas pagal ugdymo turinio sritis

	UGDYMO TURINIO SRITYS				Komunikavimas ir bendrosios problemų sprendimo strategijos
	Skaiciai ir skaičiavimai	Reiškiniai, lygtys ir nelygybės	Geometrija, matai ir matavimai	Statistika	
Užduoties Nr.	1, 2, 3, 7, 8, 10, 13, 16, 17, 19, 21, 22, 23, 25, 27.1, 27.2, 27.3, 27.4, 27.5, 35	5, 20, 32	4, 6, 9, 11, 12, 15, 18, 24, 26, 28, 30, 31	14, 29	33, 34, 36
Taškai	22	3	12	2	3
Proc.	52,5	7,0	28,5	5,0	7,0

KOGNITYVINIAI GEBĖJIMAI

	Žinios ir supratimas	Taikymas	Aukštesnieji mąstymo gebėjimai
	Užduoties Nr.	1, 2, 3, 4, 6, 7, 8, 12, 13, 14, 16, 17, 20	9, 10, 11, 15, 18, 19, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27.1, 27.2, 27.3, 27.4, 28, 29, 30, 31, 34, 35
Taškai	13	24	5
Proc.	31	57	12

Lietuvių kalbos ir matematikos diagnostinio vertinimo programa 2 klasei. – Vilnius: Nacionalinis egzaminų centras, 2015 – 60 p.

ISBN 978-609-8134-04-9

Rengė spaudai ir spausdino: UAB „In Flexum“
Tiražas 3000 egz.

Siekiant paskatinti mokyklas labiau domėtis mokymo- si problemų prevencija, laiku atsižvelgti į individualius mokinių ugdymosi poreikius ir diagnozuoti patiriamus mokymosi sunkumus, parengta METODINĖ MEDŽIAGA, kuri yra LIETUVIŲ KALBOS IR MATEMATIKOS DIAGNOSTINIO VERTINIMO PROGRAMOS 2 KLASEI priedas. Metodinės medžiagos rinkinyje teikiamos diagnostinius testus papildančios diagnostinės užduotys, skirtos įvertinti skaitymo (žodžių ir rišlaus teksto skaitymo balsu) ir rašymo (rašymo technikos, fonetinės ir morfologinės rašybos bei sakinio skyrybos) gebėjimus. Pradinių klasių mokytojams ši metodinė medžiaga padės įvertinti savo mokinių elementarius skaitymo ir rašymo gebėjimus, nuo kurių priklauso, ar sėkmingas bus tolesnis mokymasis.

ISBN 978-609-8134-05-6

9 786098 134049